NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 211 | Łódź, Wtorek, 8 Września 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1,06 | לאדז, דינסטאג, ח' נצו"י כ"א אלול תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

דער קדוש יעקב גליצענשטיין

ביים פרישען קבר
פון רוצחיש דערמארדעטען קדוש

א קדוש אין איידעלסטען זין פון ווארט געפאלען על קידוש האומה פון רוצחי־שע הענד.

די האק, וועלכע האט איבערגעהאקט דאס לעבען פון יעקב גליצענשטיין ז"ל, איז נישט געווען געריכטעט אין איהם פערזענליך, פונקט אזוי ווי ער איז גע־פאלען האט געקאנט אומקומען יעדער אנדער יוד. די האק איז געווען געווענ־דעט געגען דעם יודישען פאלק, וועלכע מ'וויל פשוט פיזיש אויסראטען, מ'וויל עס ברענגען אלס קרבן אין קאמף וואס ענדעקישע אויסוואורפען פיהרען, כדי צו דעראבערן די פאליטישע מאכט.

ס'איז אונזער גורל אזוי, אז מיר מו־זען פעט מאכען מיט אונזער בלוט ביים פעראקערן דאס פעלד פאר אונזער פאלקס-עקזיסטענץ און פאלקס - אויפ־האלט.

צעהלען מיר כסדר אונזערע קדושים איינעם נאך איינעם אומשולדיגע, עהר־ליכע נשמות, וועלכע זענען די קרבנות נישט פאר זיך אליין, נישט פאר זייערע פער'תומ'טע פאמיליעס, נאר פאר אונז אלע, פאר אלע די, וועלכע לייקענען נישט זייער אנגעהעריגקייט צו דעם אומגליקליכען פאלק.

און ווען ביי דעם קבר פון אזא קרבן שטופען זיך טרעהרען אין די אויגען אריין, קומט אבער דער שכל הישר און פערטרייבט זיי. ווייל מיר וויסען, אז טרעהרען זענען א צייכען פון פער־צווייפלונג און רעזיגנאציע, און צו דער מדרגה זענען מיר נאך נישט דערגאנ־גען, מיר וויסען, אז דאס בלוט פון אזעלכע קדושים ווערט קיינמאל נישט פערגליווערט, זייער בלוט צירקולירט ווייטער אין יעדען איינעם פון אונז און מיר פיהרען ווייטער יענעמס לעבען צוזאמען מיט אונז[illegible] קעמפען פאר בעסערע און [illegible]נשליכערע צייטען.

טיף געבויגען די קעפ שטעהען מיר פאר דעם פרישען קבר פון ערמארדע־טען, עס ווערט איינגעשריבען נאך איין טרויער - בלעטעל אין אונזער מערטירער - געשיכטע, די געשיכטע, וועלכע מיר וועלען לייענען אויף אײ־ביגע דורות איז בעסערע צייטען און דערמאנען זיי מיט כבוד און ווירדע.

די לויה

דעם טויטען קערפער פון יעקב גליצענ־שטיין, וועלכער איז זונטאג ערמארדעט גע־ווארען דורך ענדעקישע כוליגאנעס אויף נארוטאוויטשא גאס, האט מען פון קראנ־קען-קאסע שפיטאל אפגעפיהרט אין פראָ־זעקטאריום.

נעכטען אינדערפריה איז פארגעקומען

א טרויער-זיצונג

פון קאמיטעט פון דער פאלקס-פארטיי און דער פערוואלטונג פון צענטראלען ראָד פערקעהר, וואו גליצענשטיין איז געווען א מיטגליד און ס'איז בעשלאסען געווארען צו נעהמען אויף זיך דאס איינארדנען פון דער לויה. דער ספעציעל געוועהלטער קא־מיטעט האט וועגען דעם טערמין פון דער לויה מיטגעטיילט דורך ספעציעלע קלעפ־סידרעס אין גאס.

3 א זייגער איז דער טויטער קערפער מיט דער עגלה איבערגעפיהרט געווארען אין דער וואוינונג פון ערמארדעטען אויף סקלאדאווא 13. אויפ'ן ארט האט זיך שוין געהאט פערזאמעלט אנ'אומגעהויערע גרויסער עולם, וועלכער איז געקומען אפ־געבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד. ס'איז געקומען די גאנצע פערוואל־טונג פון דער פאלקס-פארטיי מיט'ן פאר־זיצער ארזו. וויצמאן בראש. די פערוואל־טונג פון חאד-פערקעהר פעראיין, פלל־טוער, פרייער, בעקאנטע און א ריזיגער עולם. די לויה איז געגאנגען דורך די גא־סען: נארוטאוויטשא, פילסודסקיעגא אדורך די שנהל. זשידאווסקא, פראנטשיש קאנער און בזשעזשינער.

אויף די גאסען. דורך וועלכע די לויה איז אדורכגעגאנגען זענען געשטאנען טוי־זענדער מענשען און בעגלייט די לויה, פיל געוועלמער זענען אויפ'ן וועג אלס צייכען פון טרויער געשלאסען געווארען. מ'האט אויך געזעהן אויפ'ן וועג גרעסערע פאלי־ציי-אפטיילונגען, וועלכע האבען געהיט די ארדנונג.

א שטיק וועג פארן בית־עולם האט מען דעם פערשטארבענעם געטראגען אויפ'ן בית-עולם. דער גרויסער עולם איז מיטגע־גאנגען ביז'ן בית־עולם, וואו ס'האבען זיך פערזאמעלט עטליכע טויזענד מענשען.

אין גרויסער זאל פון

טהרה-הויז

זענען אנגעצונדען געווארען אלע לאמפען און ליכט לכבוד דעם פערשטארבענעם.

נאכדעם ווי דער חזן האט געמאכט אנ'־אל מלא רחמים. האבען אין טהרה-הויז מספיד געווען אין נאמען פון דער פאלקס פארטיי ראטמ. כאמי און אין נאמען פון די מתפללים פון דער שוהל, וואו דער פער־שטארבענער האט געדאווענט און אין נאמען פון די לאקאטארען — ה' מענדעל קיפערמינץ. די געוויינען און יללות זענען פשוט נישט צו בעשרייבען. דאן איז דער פערשטארבענער ארויסגעטראגען געווא־רען אויפן בית-החיים וואו ער איז געקו־מען צו קבורה אין אנ'עהרען-קווארטאל, וועלכע די קהלה האט בעשטימט.

אין א געדריקטער שטימונג האט זיך פערענדיגט די לויה פון דעם יודישען קדוש

* * *

דער רושם

פון דעם היגען עקעלהאפטען ענדע־קישען מארד הערט נישט אויף צו זיין דאס געשפרעך פון טאג צווישען דער יו־דישער בעפעלקערונג אין לאדז. ווי מען ניט איבער איז דער מארד פארגעקומען אויף פאלגענדע אופן: ווען די זונטאגדי־גע פ.פ.ס.ישע מאניפעסטאציע איז אדורכ־געגאנגען געפן עק נארוטאוויטשא און סילינסקיעגא זענען אין פאהן-פארק גע־שטאנען אנ'ערך 100 אנהענגער פון די ענדעקעס.

פלוצלינג האט זיך א גרופע פון די ענ־דעקעס אריינגעריסען אין מיטען צוג און אנגעהויבען צו מאכען פראוואצירענדע אויסגעשרייען, די פ. פ. ס.'ישע מיליץ האט זיך באלד אריענטירט און גיך גענו־מען פערטרייבען די שטערער, בעמיהענדיג זיך, אז דער גאנג פון דער מאניפעסטא־ציע זאל נישט געשטערט ווערען. ביי א גע־נעהיטיגען געשלעג האט די מיליץ גע־טריבען די ענדעקעס איבערן גאנצען פאהן פארק ביז צו דער פ. א. וו. גאס. דאן איז די מיליץ צוריקגעגאנגען צו דער מאני־פעסטאציע, מיטנעהמענדיג מיט זיך עטלי־כע פערוואונדעטע און איבערלאזענדיג עט־ליכע ענדעקישע פערוואונדעטע.

די פערטריבענע ענדעקעס זענען ווי־טער געלאפען מיט אייזענס און האקעס אין די הענד איבער דער נארוטאוויטשא גאס. אויפן וועג האבען זיי אויסגעהאקט די שויבען פון די פארטער-וואוינונגען אויף נארוטאוויטשא 35, 37, 39, 41, 54 און 56, אין גאס איז געווארען א שרעקלי־כע מהומה. אלע זענען אנטלאפען אין די טוירען אריין אין די צווישעטע כוליגאנעס האבען געזוכט יודען אין דער לעדינער גאס. פון נארוטאוויטשא 47 איז ארויס־געגאנגען דער 37-יעהריגער שמואל גאלד הארן. די ענדעקעס זענען בעפאלען דעם יודען און אזוי שווער פערוואונדעט, אז מ'האט איהם געמוזט אפפיהרען אין שפי־טאל.

אין דעם מאמענט איז אנגעקומען דער טראמוואי נומער 2, פון וועלכען עס איז אויסגעשטיגען יעקב גליצענשטיין. ער איז באלד ארומגערינגעלט געווארען דורך א באנדע פון אנ'ערך 10 כוליגאנעס, וועל־כע האבען איהם אנגעהויבען צו שלאגען, פון די ערשטע 2 קלעפ, וועלכע גליצענ־שטיין האט בעקומען מיט אנ'אייזען איז ער געפאלען אויף די שינעס, די כוליגא־נעס האבען זיך דערמיט נישט בעגנוגענט און איינער פון זיי האט איהם מיט א האק דערלאנגט איבערן קאפ, פון וואס ביי איהם איז געשפאלטען געווארען דער מוח און גלייכצייטיג האט ער פארלוירען דאס בעוואוסטזיין.

די אנקומענדיגע פאליציי איז צוגעטרע־טען ענערגיש צו פערפאלגען די אנטלוי־פענדע ענדעקעס און איינינע פון זיי ארעס־טירט.

צו גליצענשטיינ'ען איז ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם שוין געפונען אין א גסיסה־צו־שטאנד. ער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל, וואו ער איז מיט 3 שעה שפע־טער געשטארבען

דעם אויפריכטיגסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער
חשוב'ן וויצע-פרעזעס

ח' ישעי' גליצענשטיין

ווי אויך דער שווער געטראפענער פאמיליע צוליב'ן טראגישען טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאן, פאטער און ברודער, אונזער לאנגיעהריגען פערוואלטונגס-מיטגליד

יעקב נ"ע

זייט געטרייסט מיט די טראדיציאנעלע ווערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון
צענטר. ראד-פערקעהר-פעראיין
פילסודסקיעגא 43.

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20, טעלעפאן 213-84.

הילל־לאהר
ראש־השנה און יום־כפור

26 יאהר ימים נוראים
בית תפלה אין פילהארמאניע

וועט אין פילהארמאניע־זאל דאווענען דער
פענאמענאלער חזן און זינגער
יצחק קרול
ווּעלכער בעזיצט א פרעכטיגע לירישע טענאר־שטימע, שעהנע קאלאראטור און פראכטפולע שעהנע דיקציע. מיט דער בעטייליגונג פון גוט־איינשטודירטען כאר אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען דיריגענט און קאמפאזיטאר
ישראל רובין.
איינטריטס־קארטען צו ערמעסיגטע פרייזען צו בעקומען טעגליך פון 10 פריה ביז 8 אווענד אין קאסע פון פילהארמאניע.
בעמערקונג: די נדרים ונדבות ביי די עליות זענען בעשטימט ווי אלע יאהר לטובת קרן קימת לישראל. ● גארדעראבע פריי!

ווייכטיג ביי עס! דא בעוואוסטע הוט־געשעפט
„SZERLAUNS"
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-09 (איינג. אבראמאוויטש)
וועלכע האט זיך ערווארבען דעם אלגעמיינעם צוטרוי פון דער יודי. בעפעלקערונג אין לאדז, מאכט בעקאנט דעם ג. פובליקום, אז צום איצטיגען הערבסט און ווינטער־סעזאן בעזיצט זי שוין אויף לאגער
די בייעסטע פאסאנען היטען
פון פערשידענע ערסט־קלאסיגע פירמען ווי אויך פירמע
Hückel
אויך בעזיצען מיר אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע
טוכענע און סאמעטענע היטלער
פון די בעסטע קוואליטעטען און צו די ביליגסטע פרייזען. רעעלע און סאלידע בעהאנדלונג! קומט און איבערצייגט אייך!
דאס געשעפט איז שבת און יום־טוב געשלאסען. גערענקט די אדרעס!

נאך קורצע שווערע ליידען אין געשטארבען אין בליהענדען עלטער פון 38 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאטער, זוהן ברודער און אנקעל
נ"ע יעקב בערעסטיצקי
(נעמאווינט 11. קאסטאפער 58)
די לוי' קומט פאר היינט, דינסטאג, ד. 8 ד.ח. 1 א זייגער בייטאג פון פאזנאנסקי'ס שפיטאל, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

בייליד
דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן מיטגליד און חבר
אברהם גליצענשטיין
צוליב'ן טויט פון זיין טראגיש־אומגעקומענעם אונפערגעסליכען
פאטער
יעקב נ"ע
זייט געטריסט!
די חברים און פערוואלטונג פון לאדזער „מכבי"

צוליב דעם טראגישען טויט פון
נ"ע יעקב גליצענשטיין
דריקען מיר אויס דער שווער־געטראפענער פאמיליע ווי אויך זיין ברודער ישעי' אונזער טיפסטען בייליד. המקום יוחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים!
Samuel Liss i S-ka
Brzezinska 2.

אכטונג אכטונג
100-טער מענשען
האבען זיך שוין איבערצייגט, אז די בעסטע היגיענישע טאפעטשאנען, סאוטשקעס און מאטראצען ווי אויך פערשידענע טאפיציר־ארבייט זענען נאר צו בעקומען אין דער 1-טער לאדזער ווערקשטאט פון אויסגעצייכענטע היגיענישע טאפעטשאנען און מאטראצען
„ZURMA"
איינה. ל. מרוז
Łódź, Cegielniana 58
מעבעל־דעקאר און בינקטליכע אויספיהרונג.

בעקאנטמאכונג.
מיר מאכען בעקאנט דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג, אז נאך א גרינדליכען רעמאנט, איז ערעפענט געווארען
דער גרויסער ענגלישער זאל
אלעע 1־טער מאי 2 און איז צו פארדינגען אויף חתונות, בעלער, פערזאמלונגען, חינוך א. ז. וו.
דער זאל איז איינגעארדענט לויט די נייעסטע מאדערנסטע טעכניק און מיט אלע בעקוועמליכקייטען, ווי די נייעסטע געשירען טיש־בעשטעק, ווי אויך הערליכע בעלייכטונג און שעהנע דעקאראציעס. שטרענג כשר. בעמ.: ס'וועט דאווענען ראש השנה, יו"כ דער בעריהמטער לעמבערגער חזן מיט א גוט איינשטודירטען כאר. פלעצער ווערען פארדינגען א גאנצען טאג. מיט אכטונג דער איגהאבער.

די פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאדז
איז דערמיט מודיע, אז צום נייעם שול־יאהר ווערט געעפענט די
2־טע קהלה'שע תלמוד־תורה
אין צענטער שטאט, שענקעוויטשא 26.
תלמידים, אין עלטער פון 6 ביז 8 יאהר, ווערען פון היינט אן אנגענומען טעגליך אין לאקאל פון דער תלמוד תורה, פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 5 ביז 8 אווענד.
די קהלה־פערוואלטונג מאכט אויפמערקזאם, אז אנגענומען וועלען ווערען קינדער אויסשליסליך נאר פון די אריםמטע שיכטען פון די איינוואוינער אין צפון־מייל שטאט ביז די גאסען פושעיאזד — אנדזשעיא.
לאדז, כ"א אלול תרצ"ו.

אכטונג, פארבען־הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דאס בעוואוסטע פארבען־געשעפט א. פ.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווירער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט.

לידידי ה'
מגר. **שלמה זלמן בונין**
לחגיגת הנשואין
אני מאחל ברכות לבביות.
תזכו לבנות את ביתכם על הרי ציון וירושלים.
ראובן האפמאן.
לודז, כ' אלול תרצ"ו.

7-io klasowa szkoła Koedukacyjna pryw. pow. i przedszkole
Kacenelsona Kilińskiego 120.
Kancelarja czynna codziennie od 10 do 1 i od 4 do 6.

בית־ספר בן שבע מחלקות וגן ילדים
של קצנלסון, קילינסקיעגא 120
הלשכה פתוחה בכל יום מ10 עד 1 ומ4 עד 6.

אינקאסענטקעס
קענען זיך מעלדען אין פעראיין „הכנסת כלה" לעגיאנוב (ושעלאגא) 26.

אויערען, נאז און האלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צווישען) אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאריש פון 9-2 און פון 8-4 אווענד ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און עלעקטריזאציע.

פרייליכע ימים־טובים!
באמבערג'ס
בעקאנטער
פענסיאנאט
אין גלאוונא, ניי־אטוואצק
וועט אפען זיין די גאנצע ימים־טובים
שטרענג כשר
א מגין אויפען ארט מיט ערשטקלאסיגע בעל־תפלות. געסט ווערען אנגענומען אין לאדז ביי באמבערג, פולנאצנא 4, אין דער עקספעדיציע.
מ'בעט בעצייטענס צו בעשטעלען.
רעדוצירטע פרייזען!

א עונג יום־טוב
קענט איהר נאר האבען אין גוט־בעקאנטען און שטרענג כשר'ן
פענסיאנאט „NICEA"
KOLUMNA, Krakowska 3.
דער פענסיאנאט געפינט זיך אין בעסטען, גרעסטען און שענסטען וואלד פון קאלומנא. פרישע און געשמאקע שפייזען. פינקטליכע און זארגפעלטיגע בעדינונג.
אויף די יום־טובים וועט דאווענען א ספעצ. אנגאזשירטער חזן.
אויפ'ן פערלאנג ספעצ. דיעטעטישע קיך.
צו זעהר מעסיגע פרייזען!
אינפארמאציעס אין לאדז: ביי ר' חיים ווערדיגער, אנדזשעיא 5, טעל. 215-24.
און אויפ'ן ארט אין קאלומנא.
די נעסט ווערט ערווארט בת דער באהן!

בעקאנטמאכונג.
דאס קאנצעסיאנירטע בישריפטען־ביורא צו דער געריכטס־ און אדמיניסטראטיוו־אינסטאנצען פון
SALOMON ZALCMAN
איז איבערגעטראגען געווארען פון 1-טען סעפטעמבער ד. י. פון זגערזשער 23 אויף זגערזשער 50

Doktór
A. S. Tenenbaum
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציעל לונגען)
צוריקגעקעהרט
Piotrkowska 109
telef. 220-25

ד"ר מעד.
ד. ראזענצווייג
צוריקגעקעהרט
פילסודסקיעגא 72.
טעל. 128-74.

Dr. med.
GUSTAWA ZAND-TENENBAUMOWA
ספעציאליסטין פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Piotrkowska 109, telef. 220-29

Dr. med.
Ignacy Grynberg
אינערליכע קראנקהייטען
ספעצ. פאר הארץ־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Cegielniana 17, tel. 174-15.
נעמט אן פון 6 ביז 7 אווענד.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג־כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין־קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

Dr. I. ZYW
כירורג
צוריקגעקעהרט
11-go LISTOPADA 17,
Telefon 123-41
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 אווענד

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אורלאג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

ענדליך-קלאָרע דיבורים

ענגלאַנד וועט זיך נישט אונטערגעבען אַראַבישע איינפלוסען

אָפיציעלער קאָמוניקאַט פון דער בריטישער רעגירונג

לאָנדאָן, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער קאָלאָניאַל-אַמט האָט אַרויסגעגעבען אַ לאַנ-גען אָפיציעלען קאָמוניקאַט וועגען ארץ ישראל.

אינם קאָמוניקאַט ווערט קודם געמאָלדען וועגען דער דיוויזיע, וואָס ווערט אַרויסגעשיקט קיין א"י, און וועגען דעם, אַז די הויפּט-קאָמאַנדע איבער גאַנ-צען דאָרטיגען גאַרניזאָן גייט איבער אין די הענד פון גענעראַל - ליטענאַנט דזשאָן דיל.

אין קאָמוניקאַט ווערט געמאָלדען, אַז עס טאָר נישט איבערבלייבען קיין טעראָר און קיין גוואַלד-אַקטען אין א"י, און אַז די אַראַבישע אָנפיהרער האָט זיך לעת עתה נישט איינגעגעבען אָפּצושטויסען דעם טעראָר-שטרייק און בכלל די טעראָר-אַקציע אין לאַנד. **דעריבער איז די ענגלישע רעגי-רונג געצוואונגען אָנצווענדען מעהר ענטשלאָסענע שריט.**

די רעגירונג האָפט, אַז די פעראַנטוואָרטליכע פאַרן טעראָר וועלען ענדליך פערשטעהן, אַז זייער אַקציע איז שעדליך און פיינדליך פאַר דער פאָלי-טיק פון לאַנד, און אַז ווען זיי וועלען אָפּשטעלען דעם טעראָר, וועט די קעניגליכע קאָמיסיע האָבען אַ מעגליכקייט צו קומען אין לאַנד, וואו זי וועט אויס-פאָרשען די פערהעלטנישען און פאָרשטעלען עמ-פעהלונגען, וואָס וועלען פיהרען צום בעזייטיגען די בערעכטיגטע טענה פון ביידע צדדים.

די רעגירונג איז איבערצייגט אין דער מעגליכקייט איינצושטעלען פרידליכע וואַרימע בעציהונגען אין די ראַהמען פונם א"י-מאַנדאַט, פון וועלכען די רע-גירונג האָט נישט בדעה זיך אָפּצוזאָגען.

דער אַראַבישער שטרייק האָט אַן אויסגעשפּראָ-כען פּאָליטישען כאַראַקטער און איז בקיין שום אופן נישט פעראייגבאַר מיט'ן ארץ ישראל מאַנדאַט. דער דאָזיגער שטרייק ווערט אָבער פאָרטגעזעצט, נישט קוקענדיג אויף דער טריסער צונעלאָזענקייט מצד דער ענגלישער מאַכט וועלכע האָט שטרעבענדיג בלויז צו שלום אָנגענומען לעת עתה מיטלען, וואָס זאָלען קאָסטען וואָס ווייניגער מענשליכע לעבענס.

די איצטיגע לאַגע — ווערט געזאָגט אין קאָמו-ניקאַט — איז אַ דירעקטע אַרויספאָדערונג צו דער בריטישער מאַכט.

איידער די קעניגליכע אויספאָרשונגס - קאָמיסיע וועט קומען קיין א"י מוז פריהער די אָרדנונג צוריק געשטעלט ווערען.

רעדענדיג ווייטער וועגען די פּרובען פון די רע-גירונגען פון די אַראַבישע לענדער אַריינצומישען זיך אין שלום, בעמערקט דער קאָמוניקאַט, אַז צוליב דער איצטיגער לאַגע, קאָנען ליידער די איצטיגע פערהאַנד-לונגען ווייטער נישט פאָרקומען.

נאָך דעם, ווי די רעגירונג האָט גרינדליך גע-פאָרשט די לאַגע, האָט זי געמוזט פעסטשטעלען, אַז ס'איז מעהר נישט מעגליך אַזאַ קאַמ-פּאַניע פון גוואַלד-מעשים, און אַז זי וועט זיך קיינמאָל נישט אונטערגעבן אַזאַ אַקציע, מיט וועלכער די אַראַבישע פיהרער ווילען בעאיינפלוסען די בריטישע רעגירונג. **אַזאַ צושטאַנד ווי דער איצטיגער איז מעהר נישט מעגליך! די רעגירונג האָט איינגעפונען, אַז בכדי צו מאַכען אַ סוף צו דער הערשענדער לאַ-גע, זענען נויטיג מעהר ווירקזאַמע שריט.**

די ענגלישע רעגירונג וויל פאָרטזעצען די פריינד-ליכע בעציהונגען צו די רעגירונגען פון די אַראַבי-שע לענדער, און דעריבער דערלויבט זי צו פיהרען געשפּרעכען מיט אַראַבישע פיהרער אין ארץ ישראל. אָבער קיין שום רעגירונג, און אַמווייניגסטען אַ **מאַנדאַטען - רעגירונג קאָן נישט דער-לויבען, מ'זאָל פון איהר דערוואַרטען, אַז זי וועט זיך אונטערגעבן אַ קאַמפּאַ-ניע פון גוואַלד-מעשים.**

דער קאָמוניקאַט רעכענט ווייטער אויס די שריט, וואָס די רעגירונג האָט בדעה אָנצונעהמען, בכדי צוריקצושטעלען די אָרדנונג אין לאַנד, און שטעלט זיך דער עיקר אָפּ אויפ'ן אַרויסשיקען די נייע מיליטער - דיוויזיע, און ער דריקט אויס די האָפנונג, אַז די דאָזיגע מיטלען וועלען דערמעגליכען דעם אָנהויב פון דער קעניגליכער קאָמיסיע אין א"י.

לסוף ווערט אינם קאָמוניקאַט בעמערקט, אַז די אומרוהען, וואָס דויערן שוין 5 חדשים, זענען אַ פועל יוצא פון אַ מיספערשטענדניש, און עס ווערט אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז די איצטיגע מאַסמיט-לען וועלען שאַפען אַ דויע האַפטע לעזונג פאַר דעם אָנגעווענדטען א"י-פּראָבלעם.

קריגס-צושטאַנד אין ארץ-ישראל

עס ווערען געמאַכט די לעצטע צוגרייטונגען

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

עס ווערען געמאַכט צוגרייטונגען צו פּראָ-קלאַמירען קריגס-צושטאַנד אין ארץ-ישראל. היינט איז פאָרגעקומען אַ דרינגענדע זיצונג פון רעגירונגס-פאָרשטעהער מיט הויכע ענגלישע אָפיצירען. עס איז בעשלאָסען געוואָרען איינצוטיילען דאָס לאַנד אין ספּעציעלע מיליטערישע דיסטריקטען. דער קריגס צושטאַנד וועט פּראָקלאַמירט ווערען נישט אין גאַנצען לאַנד מיטאַמאָל נאָר אין די בעזונדערע דיסטריקטען אויב עס וועט זיך אַרויסווייזען אין דעם אַ נויטווענדיגקייט. עס זאָלען אויך איינגע-שטעלט ווערען ספּעציעלע קריגס-געריכטען.

לאָנדאָן, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין אָפיציעלע קרייזען האַלט מען פאַר פול-שטענדיג זיכער, אַז אין די נאָהענטסטע טעג וועט אין ארץ-ישראל פּראָקלאַמירט ווערען קריגס-צושטאַנד — אַמשפּעטסטען, ווען עס וועט אָהין אָנ-קומען די נייע דיוויזיע מיליטער.

די „טיימס“ טיילט מיט, אַז אַ דעפּעשע פון ירושלים, אַז די אָנקינדיגונג וועגען דער נייער דיוויזיע האָט אַרויסגערופען אַ קאָנסטערנאַציע אין דעם אַראַבישען לאַגער.

אין דער אַראַבישער עפענטליכקייט הערען זיך שטימען פון פערצווייפלונג.

די אַראַבישע פיהרער זאָגען, אַז אַ הייפעל אַראַ-בער קאָן זיך נאַטירליך נישט געגענשטעלען דער גרויסער מאַכט פון דער בריטישער אַרמעע. זיי גלויבען אָבער, אַז אויב מ'וועט געברויכען קראַפט, וועט דאָס אַראַבישע פאָלק יוערען נאָך מעהר פער-ביטערט און דאָס לאַנד וועט פערוואַנדעלט ווערען אין אַ שטורעמדיגען קעסעל, אין וועלכען אויך אַנדערע אַראַבישע לענדער וועלען אַריינגעצויגען ווערען.

אַראַבישע קריגס-קאָמוניקאַטען

איין קאָמוניקאַט מעלדעט וועגען 80 דערהרגעטע ענגלישע זעלנער

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער פיהרער פון די טעראָריסטען על-תאַליק אַלזשין, אַ סירישער אַראַבער, האָט אָנגעהויבען אַרויסצוגעבען קריגס-קאָמוניקאַטען, אין וועלכע ער ערקלערט, אַז צווישען דער ענגלישער רעגירונג און די אַראַבער קומט פאָר אַ רעגולערע מלחמה.

אין קריגס-קאָמוניקאַט נומער דריי ווערט גע-זאָגט, דאָס אין דער שלאַכט ביי באַליאַ, וואָס איז פאָרגעקומען דעם פאָריגען דאָנערשטאָג, זענען גע-פאַלען 80 ענגלישע זעלנער, 3 דרוזען, 3 אַראַבער פון איראַק, 4 אַראַבער פון עבר-הירדן און 4 אַראַבער פון ארץ-ישראל.

אין דעם קריגס-קאָמוניקאַט ווערט אויך אויפ-געפאָדערט די אַראַבישע יוגענד אין ארץ-ישראל אַריינצוטרעטען אַלס פרייוויליגע אין דער אַראַ-בישער אַרמעע.

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

אַראַבער האָבען היינט געפּרובט אָנצוגרייפען תל-אביב פון ים. אַן ענגלישע קריגס-שיף האָט בעמערקט די אָנגרייפער און זיי פערטריבען.

אין דער נאַכט פון זונטאָג אויף מאָנטאָג האָ-בען אַראַבער אָנגעריפען די יודישע קאָלאָניע נס-ציונה. די אַראַבער האָבען זיך בייגאַכט דערנענטערט צו דער קאָלאָניע און געעפענט אַ שיסעריי. דאָס אָנגעקומענע מיליטער האָט די אָפאַלער פערטריבען.

אין פערשידענע פונקטען פון לאַנד זענען פאָרגעקומען שיסערייען. נעבען תל-טאַליא (?) האָט אַ באַנדע אַראַבער פּרובירט אָנצוגרייפען אַ מיליטערי-שען פּאַטרול. די זעלנער האָבען געעפענט אַ שיסע-ריי. 1 אַראַבער איז פערוואונדעט געוואָרען, 4 זענען אַרעסטירט געוואָרען.

אין חיפה האָט אַן אַראַבער פּרובירט צוצונעה-מען ביי אַן ענגלישען זעלנער די ביקס. דער אַראַ-בער איז פערהאַלטען געוואָרען.

ענגלישע אַעראָפּלאַנען האָבען אין דער געגענד פון שכם בעמערקט קלענערע אַראַבישע באַנדעס. עס איז פון די אַעראָפּלאַנען געעפענט געוואָרען אַ שיסעריי. 8 אַראַבער זענען פערוואונדעט געוואָרען.

דריי מייל פון שכם איז פאָרגעקומען אַ צוזאַ-מענשטויס צווישען מיליטער און אַן אַראַבישער באַנדע. איין אַראַבער איז פערוואונדעט געוואָרען.

אין שכם איז בעשאָסען געוואָרען דורך אַראַ-בישע טעראָריסטען אַ מיליטערישער פּאַטרול. דאָס הויז, פון וועלכען מען האָט געשאָסען איז צושטערט געוואָרען.

לאָנדאָן, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער היינטיגער „דיילי העראַלד“ מעלדעט פון ירושלים, אַז 117 אַראַבישע אַרעסטאַנטען אין דער ירושלים'ער צענטראַל-תפיסה האָבען היינט ער-קלערט אַ הונגער-שטרייק.

לאָנדאָן, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין אַ דעפּעשע פון ירושלים טיילט מיט דער „דיילי טעלעגראַף“, אַז די טעראָר-אַקציע ווערט לעצטענס געשיקטער אויסגעפיהרט, ווייל בראָש פון איהר געפינען זיך געשולטע אינג פּרובטע פיהרער פון דיווערסיע-קאַמפען.

לעצטע ארץ-ישראל-דעפּעשען

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

מיליטער האָט אַריינגעוואָרפען אין ים 25 טאָן אויפרייס-מאַטעריאַלען ;און איבערגעפיהרט גווער וואָס איז אין דער לעצטער צייט קאָנפיסקירט גע-וואָרען ביי אַראַבער.

* * *

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

בן - גוריון איז היינט צוריקגעקומען קיין ארץ-ישראל.

* * *

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

די ארץ-ישראל-רעגירונג האָט היינט אַרויפ-געלעגט אויף שכם אַ קאָלעקטיווע שטראָף פון 5000 פונט און עס איז איינגעפיהרט געוואָרען אויף 19 שעה אויסנאַהם-צושטאַנד. אויב די אַראַבישע טע-ראָר-אַקטען וועלען אין שכם נישט אויפהערען וועט דער אויסנאַהם-צושטאַנד פערלענגערט ווערען.

* * *

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף אַן אָנפראַגע פון אַראַבישען אויבער-ראַט האָט דער איראַקישער אויסערן-מיניסטער נורי-פאַשאַ געענטפערט, אַז ער האָט נישט געהאַט קיין פולמאַכטען צו די אונטערהאַנדלונגען נישט מצד דער ענגלישער רעגירונג און נישט מצד דער ארץ-ישראל-רעגירונג.

* * *

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין אַ ספּעציעלער רעגירונגס-אויסגאַבע איז היינט פערעפענטליכט געוואָרען דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט פון דער ענגלישער רעגירונג. דער קאָ-מוניקאַט האָט אַרויסגערופען אַ טיפע ענטוישונג צווישען די אַראַבער. די קאָנסטערנאַציע איז אומ-געהייער גרויס. עס זענען גערופען געוואָרען אַ ריי אסיפות.

אין יודישען ישוב לאָזט זיך פיהלען אַ צופרי-דענהייט. מען ווייזט אָבער אָן, אַז די רעגירונג איז געקומען מיט איהר בעשלוס מיט אַ פערשפּע-טיגונג פון 3 חדשים.

משה טשערטאָק האָט דערקלעהרט פאַר אַ פאָרשטעהער פון יט"א, אַז הגם דער ישוב איז צופרידען מיט דער נייער ליניע פון דער רעגירונג, דאַרף מען אָבער בעדויערן, וואָס עס בלייבען נישט אויפגעקלעהרט די עליה-פּראַגע א.אַ. וו כ-טיגע ענינים.

אונזער וואָרט

זייער זאָרג...

דער צענטראַלער אָרגאַן פון די נאַציסטישע ס. אַ., דער „ס. אַ.-מאַן“ האָט פערעפענטליכט אין איינעם פון זיינע לעצטע נומערן אַן אַרטיקעל וועגען דער יודען-פראַגע.

שאַצענדיג, אַז דער יודישער קאַפּיטאַל אין דייטשלאַנד בעטרעפט נאָך 20 מיליאַרד מאַרק, מיינט די אַזוי גערופענע ציימונג, אַז מיט'ן בלויזען פטור ווערען די יודען פון דייטשלאַנד, ווערט נאָר די יו-דען-פראַגע נישט געלעזט.

„מיר וואָלטען זעהר שלעכט געהאַט געלעזט די יודען-פראַגע — שרייבט די ציימונג — ווען מיר זאָ-לען בלויז די אין דייטשלאַנד לעבענדע יודען אַרוים-שיקען, כדי זיי זאָלען האָבען אַ געלעגענהייט אין אויסלאַנד אָנצופאַלען אויף אונז, ווי דאָס האָט גע-וויזען דער שפּאַנישער ביישפּיל (?!!). דער יוד מיז פאַר אונזער פאָלק געמאַכט ווערען אומשעדליך. עס איז נאָך דערווייל נישט אַקטועל. אויף וועלכען אופן דאָס זאָל געשעהן: צי מיר זאָלען פאַר די יודען שאַפען אַ קאָנצענטראַציאָנס-לאַגער, צי מיר זאָלען זיי שיקען קיין מאָסקווע, אָדער זיי אַרויסעקספּעדי-רען צו דער לבנה...

עס איז אָבער העכסט אַקטועל — שרייבט די ציימונג — אַז יעדער פאָלקס-גענאָסע זאָל ווערען לגבי די יודען ווידערשטאַנדספעהיג. ערשט דעמאָלט וועלען מיר האָבען איינגעהאַלט פון אונזערע גרע-ניצען געלעזט די יודען-פראַגע, ווען דער יוד וועט זיין איזאָלירט, ווען דער יוד וועט קאָנען מאַכען גע-שעפטען בלויז מיט יודן; ווען דער יוד וועט פאַר זיינע רייד און ערגיץ נישט געפינען קיין וויליג אויער“.

הכלל, די אַלטע געשיכטע — הומעל, ערד און יודען.

די ס. א. זענען משמעות מיט אונז שטאַרק פער-זאָרגט און זיי הערען נישט אויף צו טראַכטען וועגען דעם אומגליקליכען יודישען גורל אין דער גרוי-סער וועלט.

דערווייל האָבען זיי דריי ברירות פאַר אונז: קאָנצענטראַציע - לאַגער, מאָסקווע און די לבנה. וועלכען זיי קלייבען זיך אוודאי צו קאָלאָניזירען.

כל זמן אָבער זיי האָבען אונז נאָך נישט טראַנ-ספּאָרטירט אויף דער לבנה, זאָל אונז דערלויבט זיין צו שיקען זיי און זייערס גלייכע — צו אַלדי שוואַר-צע יאָהר.

ב.

טאָג - טעגליך

דער קאָנסעקווענטער „ניין“

אין זיין לעצטער רעדע וואָס ער האָט געהאַלטען אויפ'ן גרויסען סאָציאַליסטישען מיטינג אינם לונאַ-פּאַרק, האָט דער פראַנצויזישער פּרעמיער לעאָן בלום אין סאַמע אָנהויב דערמאָנט וועגען דעם דעמאַרש פון דער דעלעגאַציע ביים סינדיקאַטען - פערבאַנד פון די מעטאַלורגישע אַרבייטער, וועלכע האָט גע-פאָדערט צו ערטיילען הילף דער שפּאַנישער רע-גירונג.

דער פּרעמיער בלום האָט צ. אַ. געזאָגט: — „דער אינטערנאַציאָנאַלער אָפּמאַך, וואָס פערפליכ-טעט די רעגירונגען צו שטעהן דעם עקספּאָרט פון קריגס-מאַטעריאַלען קיין שפּאַניען, קאָן בלויז דער-פיהרען צו דער אויסמיידונג פון אינטערנאַציאָנאַלע קאָמפּליקאַציעס מיט אומפערעכענבאַרע רעזולטא-טען.

ווען די פראַנצויזישע רעגירונג — האָט בלום געזאָגט — וואָלט נישט אַרוים מיט דער פּראָפּאָזיציע פונם 8 אויגוסט, איז נישט בעוואוסט, ווי אַזוי די געשעהענישען וואָלטען זיך ווייטער ענטוויקעלט.

אגב האָט בלום אויך דערמאָנט די דערקלערונג פון איינעם פון די אָנפיהרער פון די אויפשטענדיגע אין שפּאַניען, אַז ער איז ענטשלאָסען גיכער אויף אַרויסצורופען אַן אַל-אייראָפּעאישע בהלה. איידער איינצונעהמען אויף אַ מפלה, און דעריבער — האָט בלום אויסגעפיהרט — האָט די דעציזיע פון דער פראַנצויזישער רעגירונג, קאָן זיין, אָפּגעווענדעט פון אייראָפּא די אַלגעמיינע ערבוביה.

— לויט מיין מיינונג — האָט דער פראַנצויזי-שער פּרעמיער — דערקלערט, איז נישטאָ קיין בע-ווייזען, וואָס זאָלען ערות זאָגען וועגען דעם, אַז זינט דעם הסכם אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנטראָל — זאָל אַ וואָסערע נישט איז רעגירונג האָבען גע-בראָכען איהר וואָרט. אויף דער פאָדערונג צו ענ-דערן די שטעלונג פון דער רעגירונג, און צוריקצי-הען די געגעבענע אונטערשריפט, וועל איך ענטפערן היינט, ווי איך האָב געזאָגט נעכטען: „ניין“. אין דעם איצטיגען מאָמענט קאָן מען נישט האַנדלען אַנדערש, נישט אַרויסרופענדיג אין אייראָפּא אַ קריזיס, די קאָנסעקווענצען פון וועלכען עס וואָלט שווער געווען פאָראויסצוזעהן“.

אייזערנע קאָנסעקווענץ פון קלאָרער פערנונפט.

מ.

אויספלוגען אויפ'ן יריד
קיין ווינע
12—6 סעפּטעמבער 130 זל.
אויספלוגען אויפ'ן יריד
קיין פּראַג
7 — 14 סעפּטעמבער 120 זל.
קיין וואַרשאַ
אויף די באַלאָנען-פערמעסטונגען גאָרדאָן-בענעט. די רייזען הין און צוריק צוזאַמען מיט'ן איינטריט אויף די פערמעסטונגען
6.20 זל. אָפּפאָהר דעם 29/8, 6.11 מינוט.
פון וואַרשאַ, דעם 30/8, 10.10 מינוט.
אָנמעלדונגען נעהמט אָן
„אָרביס“ פּיעטריק. 18,
טעל. 249-40.

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פון 8—11 נאָכם. און פון 6—8 אָוונט

דער העלדישער קאַמף פון שפּאַנישן פאָלק

(אַ בריף פון אונזער מאַדרידער קאָרעספּאָנדענט)

בעת דער מלחמה איז שפּאַניען געווען נייטראַל. ווען גאַנץ אייראָפּאַ האָט געבלוטיגט, ווען צעהנדליגער טויזענטער מענשען זענען טעגליך געפאַלען אויף די פראָנטען פון הונגער און קראַנק-פאַלען, האָט אין שפּאַניען פולסירט דאָס לעבען און עס איז געוואָרען דער וואוילשטאַנד פון דער בעפעלקערונג. די פאַבריקען האָבען געאַרבייט מיט דער פולער פאַרע, בכדי צו קענען דעקען די בעשטעלונגען פון די קעמפענדע צדדים ... עס איין וואָרט, עס איז געווען אַ צייט פון אויפבליה, פּראָספּעריטי". דעריבער טאַקע, ווען איך פלעג רעדען טיילמאָל מיט שפּאַניער וועגען דער וועלט-מלחמה, האָבען זיי געענטפערט, אַז דאָס אינטערעסירט זיי נישט, ווייל שפּאַניען וועט שטענדיג בלייבען נייטראַל. אייניגע האָבען זיך אַפילו געפרעגט ווען עס וועט זיך אָנהויבען די נייע אייראָפּעאישע מלחמה, ווייל זיי וואָלטען ווידער געוואָלט מאַכען אַזעלכע גלענצענדע געשעפטען... זיי זענען פשוט געווען אומגעדולדיג... זיי האָבען גאָרנישט פאָראויסגעזעהען, אַז אינגיכען וועט אין זייער אייגענעם הערליכען לאַנד אויסברעכען אַ בלוטיגע מלחמה, און אַז זיי אַליין וועלען געהען אויפן פראָנט מיט דער ביקס אין דער האַנד... אַזעלכע בלוטיגע שפּאַסען טרייבט אָפט מיט מענשען און מיט פעלקער די געשיכטע!

דער אויפשטאַנד איז אויסגעבראָכען דעם 18. יולי. איצט האָבען מיר שוין אָנהויב סעפּטעמבער און מען זעהט נאָך נישט דעם סוף פון דער דאָזיגער בלוטיגער שחיטה. להיפוך, די רעגירונג ערקלערט, אַז די קאַמפען וועלען נאָך געדויערען לאַנגע חדשים און די בעפעלקערונג ווערט אויפגעפאָדערט צום אויסדויער, און מען מוז מודה זיין, אַז דאָס שפּאַנישע פאָלק ווערט נישט צוזאַמענגעבראָכען אויך אַחן דעם דאָזיגען אַפּעל, עס ווייזט אַרויס אַ גרויסע דיסציפּלין, און דער ענטוזיאַזם און ווילען צום קאַמף געגען די פאַשיסטען וואַקסט פון טאָג צו טאָג. אַ בעזונדערס שטאַרקע אויפרעגונג האָט אַרויסגערופען דער פאַקט, וואָס גענעראַל פראַנקאָ האָט געבראַכט קיין שפּאַניען די „פאַרביגע" פעלקען. די מאַראָקאַנישע אַראַבער זענען געפעהרליכע שונאים פון די שפּאַניער. מיט וועלכען שפּאַניער איך רעד נאָר וועגען דעם, ווערט ער פשוט ווילד. ער ביילט די פויסטען און שרייט: „דאָס וועט דאָס שפּאַנישע פאָלק קיינמאָל די דאָזיגע פערראַטער נישט פערגעסען! אַהערברענגען די דאָזיגע ווילדע הינד געגען די אייגענע ברידער?!"

די שפּאַניער קענען אויך נישט פערגעסען די אַראַבער זייער ראָלע אין יאָהר 1934, ווען די פאַשיסטישע רעגירונג פון כיל ראָבלעס האָט זיי געבראַכט מיטן ציל צו אונטערדריקען דעם אויפשטאַנד פון די גרובען-אַרבייטער אין אַסטוריען. זיי האָבען דאַן דאָס אַדורכגעפיהרט מיט אַזאַ סאַדיזם און ווילדער אַכזריות, אַז די דראַמאַטישע אונטערדריקונג פון אויפשטאַנד, האָט דאַן אויפגערודערט גאַנץ שפּאַניען. און דאָס האָט הויפּטזעכליך גורם געווען צו דער שאַפונג און נצחון פון פאָלקס-פראָנט ביי די וואַהלען.

איצט ברענגען, די בעת די וואַהלען בעזיגטע פאַשיסטען, ווידער די בלוט-דורשטיגע אַראַבער געגען דעם אייגענעם פאָלק. זייער מאָרדלוסט האָבען די מאַראָקאַנער אַרויסגעוויזען בעת די קאַמפען אין דער פּראָווינץ באַדאַראָז, וועלכעם דאָס מיליטער פון די אויפשטענדיגע האָט ענדליך פערנומען. וועגען דער דאָזיגער שחיטה דערצעהלען די עדי-ראיה מורא'דיגע פאַקטען. די ווילדע מאַראָקאַנער האָבען נישט געשוינט קיין פרויען, קינדער און זקנים. עס איז אויך נישט קיין וואונדער, צי עקזיסטירט דען פאַר זיי אַ גרעסער פערגעניגען ווי מאָרדעווען שפּאַניער. דאָס דאָזיגע פערגעניגען זשאַלעוועט זיי נישט דער גענעראַל פראַנקאָ, וועלכער שטעלט זיך פאַר דער וועלט ווי אַ „חייסער פּאַטריאָט" און „פערטיידיגער פון דער קולטור", דערווייל קומען פאַר בלוטיגע קאַמפען און קיינער פון די קעמפענדע צדדים האָט נאָך נישט צו פערציי-כענען אַנ'ענטשידענעם נצחון. ווער אָבער עס געפינט זיך אין דאָזיגען קאָכענדיגען קעסעל, וואָס עס שטעלט מיט זיך פאָר דאָס איצטיגע שפּאַניען, און בעזיצט די קונסט פון אָבסערוואַציע, וועט שנעל געווינען די איבערצייגונג, אַז דעם ענטגילטיגען נצחון וועט סוף-כל-סוף אָפּהאַלטען די רעגירונג, הינטער וועלכען עס שטעהען ריזיגע מאַסען אַרבייטער, פויערים, אינטעליגענץ און בירגערטום.

דער חלום פון די אויפשטענדיגע צו ערוואָרבען מאַדריד האָט זיך נישט פערווירקליכט. די בערג פון גוואַדאַראַמאַ, וואָס זענען אַ נאַטירליכע פעסטונג, ווערען דורך די רעגירונגס-מיליטער געשיצט אויף אַזאַ פּרעכטיגען אופן, אַז זיי זענען אונמעגליך איינצונעהמען. וועלענדיג פאַרסירען דאָס דאָזיגע טויער פון מאַדריד, האָבען די אויפשטענדיגע פערלוירען טויזענטער קרבנות, ענדליך האָבען זיי דערפון רעזיגנירט. דאַן האָבען זיי ערקלערט, אַז זיי וועלען נעהמען מאַדריד דורך הונגער. אָבער אויך דאָס איז זיי נישט געלונגען. די פּראָווינצען וואַלענסיאַ און אַליקאַנטע זענען די שפּייכלערס פון שפּאַניען. זיי געפינען זיך פעסט אין די הענד פון דער רעגירונג, און זיי פערזאָרגען מאַדריד פולשטענדיג נאָרמאַל מיט לעבענס-מיטלען.

דער רעגירונג אין מאַדריד פעהלט נישט קיין מיליטער. טעגליך מעלדען זיך אין די „ווערבי-רונגס-ביוראָס טויזענטער פרייוויליגע, אַרבייטער און פויערים, די פויערים ווערען בכלל נישט צוגענומען. זיי ווערען אַהיימגעשיקט, אַז זיי זאָלען זיך ענערגיש נעהמען צו דער אַרבייט, ווייל די גרעסטע זאָרג פון דער מאַדרידער רעגירונג, איז אין איצטיגען מאָמענט, די פראַגע פון פערזעהען מיט לעבענס-מיטלען די שטעט און דאָס מיליטער.

ב. פראַנק.

(סוף קומט)

אַמעריקאַנער אַנטיסעמיטען האַלטען אַפּ אַ קאָנגרעס

זיי גיסען פעך און שוועבעל אויף רוזוועלט'ן ווייל ער לאָזט זיי נישט אויפהויבען דעם קאָפּ

די אַנטיסעמיטען אין אַמעריקאַ אַרבייטען מעשים. אָבער די רוזוועלט - רעגירונג לאָזט זיי נישט אויפהויבען דעם קאָפּ. זיי זענען דעריבער דם-שונאים רוזוועלט'ן און זיין רעגירונג, זיי האָפען, אַז אויב רוזוועלט וועט דורכפאַלען ביי די וואַהלען — וועט קומען זייער צייט. אין צוזאַמענהאַנג מיטן וואַהל-קאַמף האָבען זיי זיך איצט אָרגאַניזירט אין איין פערבאַנד.

אויף פּיז איצט האָבען די פיהרער פון אַמעריקאַנער אַנטיסעמיטיזם געטון זייער פינסטערע אַרבייט „לאַחדים" זענען זיי איצט אַרויס אַלס געשלאָסענע קעהרשאַפט און אָפּגעהאַלטען זייער ערשטען צוזאַמענפאָהר אין אַשוויל (צפון-קאַראָלינאַ).

דאָרט האָבען זיך בעטייליגט אַלע „פּראָפעסיאָנעלע' 'אַנטיסעמיטען אין אַמעריקאַ, צווישען זיי דזיימס טרוּפּ וואַשינגטאָן, וועלכער האָט זיך לעצטענס — ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט — געהאַט בעריהמט, אַז אין סעפּטעמבער וועט ער איינאָרדענען אַ פּאָגראָם אויף יודען, וואָרום מען קען נישט דערלאָזען דערצו, אַז אַמעריקע זאָל בלייבען הינטערשטעליג אויפן געביט פון „פּאָגראָם-טעכניק"; דאַן — דאָרט עדמאָנדסאָן אַ ניו-יאָרקער אַנטיסעמיט און נאָך, וועלכער האָט שוין פערשפּרייט הונדערטער טויזענטער אַנטי-יודישע העץ בראָשורען איבערן לאַנד און איז דורכן ניו-יאָרקער פּירגער-מייסטער לאַגוואַרדי אַצוּגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט, ראָיאַל סקאָט גולדען, אַ פיהרער פון די אַמעריקאַנער היטלעריסטען, און נאָך אַזעלכע פינסטערע ברואים, וואָס קענען נישט פערטראָגען אַז דאָס גרויסע דעמאָקראַטישע אַמעריקע זאָל בלייבען פריי פון דעם אַנטיסעמיטישען סם-המות.

(אַ בריף פון ניו-יאָרק)

פיר טעג האָט געדויערט דער אַנטיסעמיטישער קאָנגרעס. און רעדעס האָט מען דאָרט געהערט, וואָס שטרייכער וואָלט פון זיי געהאַט הנאה, אָבער נישט נאָר אויף יודען האָט מען דאָרט געשאָטען פעך און שוועבעל נאָר אויך אויף רוזוועלט. וועלכען זיי, די אַנטיסעמיטען ערקלערען פאַר אַ געפעהרליכען „רעוואָלוציאָנער" שיער נישט פאַר אַ קאָמוניסט. דער עיקר קרענקט זיי, וואָס אין רוזוועלטס „מארך-טראָסט" זענען געווען אַ סך יודען און וואָס יודען פערנעהמען אַ חשובען אָרט.

דער הויפּט-צענויפרופער און פאָרזיצער פון דעם קאָנגרעס איז געווען אַ טעראָריסטישער גלח פון שטאַט טעקסאַס, אַ געוויסער ראַלף גאַלגנער, וועלכער האָט געגרינדעט אַ פּאַטריאָטישען פערבאַנד א. נ. „די פעדעראַציע פון צעהן מיליאָן". די טאָן-געבער פון דער קאָנפערענץ זענען בכלל געווען גייסטליכע, ווי אויך פרויען פון דער פּאַטריאָטיש - רעאַקציאָנערער אָרגאַניזאַציע „די טעכטער פון דער אַמעריקאַנער רעוואָלוציע".

צונויפגעקומען זענען זיך אין אַשוויל אַרום אַכט הונדערט מענשען פון אַלע עקען לאַנד. אָפיציעל איז עס נישט געווען קיין צוזאַמענפאָהר פון אַנטיסעמיטען נאָר פון „פּאַטריאָטען". דער דערמאָהנטער גלח האָט אַפילו אונטערגעשטראָכען אין זיין עפענונגס-רעדע, אַז ער איז נישט קיין אַנטיסעמיט און אַז די אויפגאַבע פונם קאָנגרעס איז „אויפלעבען אין לאַנד דעם גייסט פון אַמעריקאַניזם, רעליגיע און גערעכטיגקייט".

אָט די אָפיציעלע רעדע האָט נישט געשמעקט די פערביסענע אַנטיסעמיטען כאָטש גאַלנער איז אויך איינער פון זיי. זיי האָבען נישט געוואָלט אָנערקענען גאַלנערס טאַקטיק און האָבען געפאָדערט מען זאָל אָפען רעדען געגען יודען. דער סוף איז געווען אַז זיי האָבען זיך געשפּאָלטען און איינגעאָרדענט אין דער זעלבער שטאָט אַשוויל אַ בעזונדערען קאָנגרעס פון „ריינע' 'אַנטיסעמיטען. ד.ה. אַזעלכע וואָס ווילען זיך נישט פערשטעלען אינטערן דעקמאַנטעל פון „אַמעריקאַניזם, רעליגיע און גערעכטיגקייט". נאָר אויסגיסען כל המתו אויף דער וועלט און די יודען.

דאָרט אויף זייער קאָנגרעס האָבען זיך די אַנטיסעמיטישע מאַניאַקעם פונאַנדערגעלאָזט אויפן גרויסען שטיינער, וויפיל זייער האָרץ האָט געגלוסט. מען האָט דאָרט געהאַלטען אמתע פּאָגראָם-רעדעס, צום סוף האָבען די „גאַבעלע" פאַרשייענען בעשלאָסען צו-זאַמענצורופען זייער קומענדיגען קאָנגרעס קיין וואַשינגטאָן, עס איז אויך געוועהלט געוואָרען אַן אָרגאַניזיר קאָמיטעט און אַ „גרויסער ראַט". פאַראַן דאָרט אַמעריקאַנער דייטשען. פאַראַן אויך יענקים.

אינטערעסאַנט אַז איינער פון די אַנטיסעמיטישע הויפּט - העצער, הר. טשאַרלס וואַהן, האָט בעקומען אין אַשוויל איינגעבראָכען די ביינער. ער איז געפאַלען בעוואוסטלאָז פון די קלעפּ. דער אָנפאַלער איז אַנטלאָפען, דער פּאָגראָם העלד טענהט, אַז מען האָט פון יענעם האָטעל צימער אַרויסגענומען אַן אַדרעסען-בוך, מיט 1500 נעמען פון גאַנצע אַון האַלבע אַמעריקאַנער נאַצים.

צום גליק, נעהמט מען די אַמעריקאַנער אַנטיסעמיטען נישט ערנסט, זיי ווייסען אַז זייערע אַלע שריט ווערען גענוי קאָנטראָלירט דורך דער רעגירונג און נישט איינער פון זיי וועט טהון זיצען אין טורמע.

ז. שוסטער.

זשאַבאָטינסקי אָנגעקומען קיין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

היינט 12 מיט 18 מינוט איז געקומען פון פּראָג קיין וואַרשאַ דער בעקאַנטער רעוויזיאָניסטישער פיהרער וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי.

עס האָבען איהם אָפּגעוואַרט אויפ'ן וואָקזאַל אַ גרעסערער עולם פון זיינע חברים, פון „ברית טרומפּעלדאָר", „ברית החייל", אבא אחי מאיר, ד"ר שעכטמאַן א.אַז.וו. זיי האָבען איהם אָפּגעפיהרט אין האָטעל „אייראָפּעיסקי", וואו עס איז תיכף אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ בעראַטונג פון דער לייטונג פון נ. צ. אַ.

מיטוואָך זאָל אָפּגעהאַלטען ווערען אַ גרויסע פּרעסע-קאָנפערענץ, אויף וועלכער זשאַבאָטינסקי וועט רעפערירען וועגען דער לאַגע פון יודען אין ארץ-ישראל.

עס ווערט אויך פאָראויסגעזעהען, אַז זשאַבאָטינסקי וועט אָפּהאַלטען קאָנפערענצען מיט פוילישע מלוכה-מענער.

דאָס פּראָבלעם פון פאַך-שולע

פאַר דער יודישער האַנדווערקער-יוגענד אין פוילען

אויף דעם יודישען וועלט-קאָנגרעס, וואָס איז פאָרגעקומען אין זשענעווע האָט קאַנסול מאַקס קאָהן געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען די פאַך-שולען פון דער יודישער האַנדווערקער-יוגענד אין פוילען.

אין דעם רעפעראַט האָט קאַנסול מאַקס קאָהן צווישען אַנדערעם אָנגעוויזען, אַז דער שווערער ווירטשאַפטליכער קריזיס וואָס געדויערט שוין אייניגע יאָהר, האָט בעזונדערס שווער געטראָפען די יודען, וועלכע ביים פערלאָזען די מיטעל און הויכשול, איז אָנגעוויזען אין דער איצטיגער שווערער צייט צו שאַפען זיך אַנ'עקזיסטענץ. דער רוב פון די יודישע בירגערליכע פאַמיליען בעגנוגענט זיך נישט מיט השר עלעמענטאַר בילדונג פון איהרע קינדער און שרעקט זיך נישט אָפּ פון גרויסע לאַסטען, אַפילו קרבנות בכדי צו געבען אַ מעגליכקייט זייערע קינדער צו אַבסאָלווירען אַ מיטעל-שול און דאַן אַ הויך-שול. און ווען דער יונגערמאַן בעקומט שוין דעם דיפּלאָם, דאַן דערווייסט ער זיך, אַז זיין לאַנג-יעהריגער שטודיום — אָפט אין שווערע מאַטעריעלע פערהעלטנישען — איז געווען פשוט אַנ'אומנויטיגע און נוצלאָזע אַרבייט.

איבערגעהענדיג צו דער פראַגע פון דער פראַקטישע אויסבילדונג פון דער יוגענד, ווייזט קאַנסול מאַקס קאָהן אָן, אַז די אויסבילדונג און ערציהונג פון דער יודישער האַנדווערקער יוגענד איז ספּעציעל וויכטיג און אַקטועל אין איצטיגען מאָמענט. די איצטיגע לאַגע און דער צושטאַנד פון יודישען האַנדווערק זענען נישט אידעאַל, אַפילו נישט צופרידענשטעלענד. דאָס יודישע האַנדווערק מוז אונבעדינגט געבראַכט ווערען אויף אַ העכערן ניוואָ, בכדי עס זאָל קענען אויסהאַלטען די קאָנקורענץ. אָבער דאָס לאָזט זיך נישט אדורכפיהרען אויף איינמאָל, נאָר קען געשעהען דורך אַ זאָרגפעלטיגע ערציהונג און אויסבילדונג פון יונגען האַנדווערקער. די דאָזיגע אויסבילדונג קען אָבער פאָרקומען נאָר דורך צוויי אופנים:

1) אין דער נאָרמאַלע פאַך-שולע, 2) דורך פּראַקטישע אַרבייט אין דעם וואַרשטאַט פון מייסטער און גלייכצייטיגער ווייטערדיגער בילדונג אין אַ פּראָפעסיאָנעלע פאַך-שולע.

דער ריכטיגער צושטאַנד פון די פאַך שולען אין פוילען איז פאָלגענדער: עס איז פערהאַן אַנ'אינדוסטרי - שולע פאַר מענער, 17 האַנדווערקער און אינדוסטרי - שולען פאַר מענער, הויפּטזעכליך מיט שלאָסער און טישלער אָפּטיילונגען און 10 פאַך-שולען פאַר פרויען, הויפּטזעכליך מיט וועב און שניידער - אָפּטיילונגען. אַלע יודישע שולען ווערען בעזוכט דורכשניטליך פון אַנ'ערך 4000 יוגענדליכע. ווי עס איז דערין צו זעהען איז זייער צאָהל אין פערגלייך מיט דער בעפעלקערונג צאָהל פון די פוילישע יודען אַ פערשווינדענד קליינע. דאָס רוב יוגענד, וועלכע ווידמעט זיך דעם האַנדווערקערטום, מוז בענוצען דעם צווייטען וועג, ד. ה. געהען צום מייסטער אין די לעהר. אַזוי אַרום ענטשטעהט אַ געוויסע צאָהל נישט פוילקאָם אויסגעבילדעטע האַנדווערקער, וועלכע דערשיטערן אָפטמאָל דעם צוטרוי צו דעם אַרדער יענעם האַנדווערק.

אויך דאָס רוב יודישע פאַך-שולען אין פוילען שטעהען נישט אויף דער נויטיגער הויך. די פאַך-שולע, בכדי זי זאָל קענען ווי נויטיג ערפילען איהר אויפגאַבע, מוז זיין פערזעהען מיט די מאָדערנסטע מאַשינען און מכשירים. די בודזשעטען פון די יודישע פאַך-שולען טראָגען הויפּטזעכליך אַ קאָמונאַלען כאַראַקטער, ד. ה. זיי זענען איינגעשטעלט אויף צו דעקען נאָר די לויפענדע הוצאות און זענען אין דער קלענסטער מאָס נישט אינוועסטיציע-פעהיג. דאָס איז אַ רעזולטאַט, ערשטענס, פון דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס, וואָס עס לעבט אַדורך בעזונדערס די יודישע געזעלשאַפט, און צווייטענס, אויך צוליב די מינימאַלסטע סובסידיעס, וואָס די יודישע פאַך-שולען בעקומען פון די מלוכה'שע קאָמונאַלע און קהלה אינסטיטוציעס. די דורכשניטליכע בילדונגס - הוצאות פון אַ שילער אין די יודישע פאַך-שולען בעטרעפען אַנ'ערך 400 זל. אַ יאָהר, ד. ה. אַלזאָ, אַז דער בודזשעט פון אַלע שולען בעטרעפט 1,600,000 זל. אַ יאָהר.

אַזאַ צושטאַנד קען נישט ווייטער טאָלערירט ווערען. דאָס פאַך-שול-וועזען אין פוילען מוז געשטעלט ווערען אויף אַ געהעריגען ניוואָ.

אין 1932 איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ געזעץ וועגען דעם פאַך-שול-וועזען. דאָס געזעץ זעהט פאָר פאַר דעם נאָרמאַלען פאַך-שול-וועזען פאָלגענדע שול-טיפּען: 1) שולען פון נידעריגען גראַד און 2) שולען פון גימנאַזיום טיפּ.

די פאַך-גימנאַזיעס זענען בעשטימט פאַר שטאַרק אינדוסטריאַליזירטע צענטערס און האָבען די אויפגאַבע אויסצובילדען דעם פאָלווערטיגסטען האַנדווערקער - פאַכמאַן, וועלכער זאָל אַ חוץ דער טעאָרעטישער און פּראַקטישער צוגריטונג אויך בעזיצען אַלגעמיין וויסען. פון אַלע יודישע פאַך-שולען אין פוילען איז ביז איצט נאָר איינע פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ פאַך-גימנאַזיע און נעמליך די אינדוסטרי-שולע פון דער געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען בילדונג און טעכניש וויסען צווישען די יודען אין לאָדז. ווי עס איז פאָראויסגעזעהען, וועט אין קומענדיגע יאָהר אויך די לעמבערגער שולע פערוואַנדעלט ווערען אין אַ פאַך-גימנאַזיע. אַלע אַנדערע יודישע שולען בלייבען אויך ווייטער שולען פון נידעריגען גראַד.

ביי דער רעאָרגאַניזירונג פון די יודישע פאַך-שולען פון ביידע שטופען שטעלט די מאַכט די שול - פערוואַלטונגען אַ רייה פאָדערונגען, וואָס בעציהען זיך אויף דעם אויסערליכען אויסזעהען, ווי אויף דער אינערליכער איינריכטונג פון די אַרבייטס זאַלען פון שול-וואַרשטאַטען. ווי עס איז שוין אויפגעוויזען אָנגעוויזען געוואָרען, האָפען אָבער די שול פערוואַלטונגען נישט די מעגליכקייט אדורכצופיהרען די געפאָדערטע רעפאָרמען און זיי מוזען דעריבער אָנקומען צו דער הילף פון דער יודישער געזעלשאַפט. די דאָזיגע הילף מוז זיין אַ בעדייטענדע, ווייל עס איז נויטיג צו פערזעהען די עקזיסטירענדע שולען מיט אַ רייה מכשירים און מאַשינען. מיט נויטיגע שול - לאָקאַלען א. אַז. וו.

עס איז אויך זעהר וויכטיג, און דאָס איז זעהר פערהפינדען מיט דער איצטיגער לאַגע פון יודישען האַנדווערקער, די פראַגע פון דער ווייטערדיגער פאָרט-בילדונג פון יודישען מייסטער. דאָס איז נאָך וויכטיגער דערמיט, וואָס ווי עס איז שוין אויבען אָנגעוויזען געוואָרען, בעקומט אַ גרויסער טייל פון דער יוגענד זייער פאַך - אויסבילדונג נישט אין אַ פאַך-שולע, נאָר היים מייסטער. מיר זענען אָבער צום בעדויערען געצוואונגען פעסטצושטעלען, אַז דער גייסטיגער און פאַכמענישער ניוואָ פון די מייסטערס בעזונדערס אין די קליינע שטעט און שטעטלעך, איז נישט קיין בעפרידיגענדער.

צום סוף ווערען נאָך אין רעפעראַט פאָרגעלעגט פאָלגענדע רעזאָלוציעס:

1) מען מוז די פאַך-שולען, וואָס עקזיסטירען אין פוילען קומען צו הילף מיט בעדייטענדע פינאַנציעלע מיטלען.

2) מען מוז שטרעבען צו פערגרעסערען די צאָהל פאַך-שולען, בכדי מעגליך צו מאַכען פאַר אַ גרעסער צאָהל יוגענד צו בעקומען זייער פאַך-אויסבילדונג אין פאַך-שולען.

3) פאַר דער יודישער האַנדווערקער און אינדוסטריע-יוגענד מוז געשאַפען ווערען אינסטיטוציעס עווענטועל פּאַטראָנאַטען.

4) מען מוז פּלאַנמעסיג אָרגאַניזירען די פאָרט-בילדונג פון יודישען מייסטער און געזעלען.

אין „בלויען הויז" — צענטער פון די רומענישע נאַציס

(א בריף פון בוקאַרעשט)

פון ב. סמאַליאַר

די נאַציס אין דייטשלאַנד האָבען זיך זייערע טרויעריג - בעריהמטע „ברוינע הייזער". אין רומעניע זענען די זעלבע הייזער „בלויע".

— איהר ווילט אָנקוקען דאָס „בלויע הויז" אין בוקאַרעשט, וואוהין די אַנטיסעמיטען פערשלעפּען און פּייניגען זייערע קרבנות ? — פרעגט מיך א רומענישער זשורנאַליסט.

— אודאי וויל איך ! — איז מיין ענטפער.

אַ רומענישער פיאקר — נעמט אונז אויף א שפּאַציר צו דער „סטראדא איזוואָר", צו דער גאַס אויף וועלכער די אַנטיסעמיטישע עלעמענטען אין בוקאַרעשט האָבען זייער פעסטונג.

אַ קליין, צוויי-שטאָקיג הויז, אָפּגעפאַרבט בלוי, דאָס איז דאָס „בלויע הויז", דער שרעק פון יעדען איינעם אין בוקאַרעשט.

פּאָליציי שטעהען אין קליינע גרופּען אויף אַלע ראַגען, וואָס פיהרען צו דעם דאָזיגען הויז פון שרעק, און מאַכען דעם איינדרוק, ווי זיי בעוואַכען דאָס דאָזיגע הויז, אז עס זאָל מיט יעם חס ושלום קיין בייז נישט פּאַסירען.

וואָלט די פּאָליציי דאָס הויז נישט בעוואַכט, וואָלטען זיך שוין לאַנג געפונען אין בוקאַרעשט מענשען, וואָס וואָלטען דאָס דעמאָלירט. די פּאָליציי אָבער שטעהט פעסט אויף דער וואַך, און לאָזט אויף דעם הויז נישט מאַכען קיין איבערפאַל.

— אָבער ווי אזוי קאָנען די אַנטיסעמיטישע קאָליגאַנעס פערשלעפּען מענשען אין דעם דאָזיגען הויז, ווען אַרום און אַרום איז פערהאַן פּאָליציי?

דער סאַרקאַסטישער שמייכעל פון מיין פריינד בעווייזט זיך יעדער אויף זיינע ליפּען:

— דאַן ווען מען דאַרף, פערמאַכט די פּאָליציי אַן אויג און זעהט נישט גאָרנישט ! — גיט ער מיר צו דערקלערען.

די פערשלעפּטע און פערפּייניגטע קרבנות ווערען נאָכדעם ארויסגעוואָרפען אין גאַס אַרויס אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד, און קיינער פון דער פּאָליציי נעהמט זיך נישט די מיה צו ארעסטירען די שולדיגע, אָדער די פערוואַלטער פון דעם „בלויען הויז". דאָס בלויע הויז אויף דער קליינער זייטיגער איזוואָר-גאַס איז ווי די געבוידע פון אַן אויסלענדישען אמבאַסאַדאָר. אינעווייניג קאָן דאָרט פאָרקומען אלץ, וואָס מען טאָר נישט, אָבער די פּאָליציי וועט אַהין קיינמאָל נישט אריינדרינגען.

ביים אריינגאַנג צום בלויען הויז שטעהען יונגען אויף דער וואַך און פערלאָזען זיך, ווייזט אויס, נישט אויף דער פּאָליציי. די יונגען — אַלע געדונגענע שלעגער, — זענען גרייט מיט מעסערס, מיט רעוואָלווער'ען און מיט וואָס נישט צו טון אלץ, וואָס מען דאַרף, ווען עמיצער זאָל פּראָבירען זיך אריינרייסען אין דעם דאָזיגען הויז פון די אַנטיסעמיטישע קוזיסטען.

אויסגעפּוצט אין נאַצי-האַקענקרייצען זענען די פענסטער אויפ'ן ערשטען שטאָק, דאָרט וואו עס איז איינגעאָרדענט אַן אומזיסטער שענק פאַר די קוזיסטען. אין דעם דאָזיגען שענקעל קאָן מען טרינקען און עסען אָהן געלד, אויב מען איז [illegible] א מיטגליד פון דער אַנטיסעמיטישער קוזיסטישער פּאַרטיי. אויפ'ן צווייטען שטאָק אויבען, קאָן מען שלאָפען און וואוינען און מאַכען זיך בעקוועם, אויב מען איז געקומען פון דער פּראָווינץ, אָדער אויב מען דאַרף זיין אויף דער וואַך. דער גאַנצער צווייטער שטאָק איז אַ ריכטיגע קאַזאַרמע פאַר די אַנטיסעמיטישע קאָליגאַנעס. א קאַזאַרמע, פּונקט ווי פאַר מיליטערישע אַפּטיילונגען.

חוץ עסען פריי און וואוינען פריי, קריגען נאָך די אַנטיסעמיטישע קאָליגאַנעס אין דעם בלויען הויז אויך אומזיסטע קליידונג. פון דאָרט ווערען פערטיילט די בלויע העמדער פאַר די קוזיסטען, און דאָרט געפינען זיך אויך סקלאַדען פון שיך, פון געוועהר, און אַפילו פון באָמבעס.

— ווער פינאַנסירט דאָס אלץ ?

די רעגירונג גיט זיך נישט קיין מיה אויסצוגעפינען פון וואַנען די אַנטיסעמיטען נעהמען זייערע פאָנדען. עס לוינט נישט פאַר דער רעגירונג דאָס צו טון. אַן אונטערזוכונג אין דער דאָזיגער ריכטונג וואָלט געפיהרט דירעקט צו דייטשלאַנד. וואָלט געשטעלט פיל פערזאָנען אין בוקאַרעשט אין א ליכט פון דייטשע אַגענטען. דאָס וויל נישט די רעגירונג. די רומענישע רעגירונג איז געבייגט מעהר צו נאַצי-דייטשלאַנד, ווי צו אירגענד וועלכען אַנדער לאַנד. טאַ צו וואָס שטעלען דייטשלאַנד אין א פערלעגענהייט ?

עקזיסטירט זיך דערפאַר דאָס בלויע הויז פראַנק און פריי און ווערט נאָך דערצו בעוואַכט פון אַלע ראָגען דורך פּאָליציי. געווען א פּאָר שטורמישע טעג אין בוקאַרעשט, ווען מען האָט געמוזט דאָס דאָזיגע הויז שליסען צוליב זיכערהייט. איז דאָס שליסען געווען נישט מעהר, ווי א פיקציע. פאַקטיש איז דאָס הויז געווען אָפען מיט אַלע איהרע אָבטיילונגען. האַקענקרייצען האָבען בעפּוצט די טירען און פענסטער ווי שטענדיג. כאָטש עס עקזיסטירט א געזעץ אין רומעניען, אז מען טאָר קיין נאַצי - האַקענקרייץ נישט ארויסהענגען. די געדונגענע יונגען האָבען פריי געשיכורט אין דער שענק אין בלויען הויז ווי שטענדיג, כאָטש עס האָט געהייסען, אז דאָס הויז איז פערמאַכט דורך דער פּאָליציי. און מענשען האָבען געציטערט — ווי שטענדיג — פאַרבייצוגיין דאָס דאָזיגע הויז פון טעראָר, כאָטש פּאָליציי איז געשטאַנען און האָט געהאַט דאָס הויז פון אַלע זייטען...

אַלע דייטשע יודען לייענען היינט יודישע צייטונגען

בילדער פון טעגליכען לעבען אין היינטיגען דייטשלאַנד

פון ח. יאַפּע

אין דער צייט וואָס יודען ווערען ארויסגעשטופּט פון אַלע פּראָפעסיעס און געשעפטען אין דייטשלאַנד, זענען ענטשטאַנען א רייהע נייע פּרנסות, צו וועלכע מען האָט זיך גענומען ערשט אין די לעצטע פאָר יאָהר. און ס'איז מיר ווירקליך געווען שווער צו גלויבען, אז עס זענען פערהאַן יודען וואָס מאַכען איצט אזעלכע „גוטע" געשעפטען. ס'הייסט אין נייע פּרנסות, אז זיי זשאַלעווען פשוט אוועקצוּוואַרפען די געשעפטען און אימיגרירען, און אַ יוד, וואָס וויל איצט נישט פערלאָזען דייטשלאַנד איז אַ זעלטענהייט !

די אַלע נייע פּרנסות האָט די צייט געשאַפען, און זיי זענען אַלע אַן אויסדרוק פון דער טרויעריגער איבערגאַנגס פעריאָדע וואָס דאָס דייטשע יודענטום מאַכט איצט דורך.

יודישע לעהרער פון פרעמדע שפּראַכען, וועלכע האָבען פריהער פערנומען פּאָסטענס אין שולעס, און זענען פון זיי ארויסגעשטויסען געוואָרען, מאַכען איצט אויס גאַר גוט פון געבען „שטונדען" אין די פערשידענע פרעמדע שפּראַכען. יודען אימיגרירען אין די טויזענדער, נאָך צעהנדליגע טויזענטער וואַרטען אויף דער מעגליכקייט אויסצוּוואַנדערען ; און די אַנדערע, די וואָס האָבען אויסזיכטען אויף שפּעטער, — אַלע לערנען א פרעמדע שפּראַך, כדי נישט צו קומען אינגאַנצען „גרין" אין דעם נייעם לאַנד, וואו זיי פּלאַנעווען זיך צו בעזעצען.

דריי שפּראַכען לערנען איצט די יודען אין דייטשלאַנד : העברעאיש — פאַר ארץ ישראל ; שפּאַניש פאַר זיד-אַמעריקא און די אַנדערע לאַטיינישע לענדער און ענגליש — פאַר אַמעריקאַ, קאַנאַדע און זיד-אַפריקע.

דערצעהלט מיר א יונגערמאַן ,א פילאָל[illegible] אז מ'שלאָגט איהם אָפּ די שוועל. פּריוואַטע שטונדען, גרופּע שטונדען, קלאַסען ; אַלע-ליי גרופּירונגען אבי מ'זאָל זיי געבען אונטערריכטונג. טיכטיג איז דער דייטשער יוד פון דער נאַטור, און ווען ער נעהמט זיך אונטער צו לערנען א שפּראַך, טוט ער עס סיסטעמאַטיש און גרינדליך. און אפשר קיינמאָל פריהער אין דייטשלאַנד זענען אזויפיל ווערטערביכער און פרעמד-שפּראַכיגע טעקסט-ביכער נישט פערקויפט געוואָרען אזוי שטאַרק ווי איצטער.

א צווייטע פּרנסה וואָס בליהט איצט אין בייהען. יודען פאָהרען אַוועק, געלד טאָר מען נישט מיטנעהמען — „נייט מען זיך זאַכען. און יודישע שניידערס און שניידערינס ארבייטען טאָג און נאַכט.

דערצעהלט מיר א שניידערקע — א רוסיש-יודיש מיידעל, וועלכע האָט פריהער געאַרבייט אין א געשעפט. און זי האָט פערלוירען איהר פּאָסטען: „נישט נאָר מ'דאַרף איצט אויפנייען דאָס קליידעל אָדער דעם בגד, נאָר מ'מוז פריהער קענען די געאָגראַפיע און דעם קלימאַט פון דעם נייעם לאַנד וואו דער עמיגראַנט פאָהרט זיך צו בעזעצען. פרויען קומען צו מיר און בעשטעלען א גאַרדעראָבע פאַר ארץ ישראל, האָב איך זיך געמוזט בעקענען מיט דעם דאָרטיגען קלימאַט — לייכטע, זומערדיגע קליידער פאַר תל-אביב און חיפה ; טונקעלע קליידער פאַר ירושלים. פאַר קאַנאַדע — פאָדערט מען אַ סך וואָלענע קליידער ; פאַר בראַזיליע, עכט זומערדיגע קליידער. ארבייט פעהלט נישט ; איך האָב צוגענומען אַ שטאַב פון צעהן יודישע מיידלעך — אַלע ארויסגעשטויסענע פון שטעלעס, און מיר ארבייטען שוין צוויי יאָהר אָהן אויפהער.

„נאָר ,וואָס וועט זיין מיט מיר אליין ? איך מוז אוועקוואַרפען מיין ארבייטס-טיש. און טראַכטען וועגען דעם מאָרגען אזוי ווי די אַנדערע".

אַ דריטע יודישע פּרנסה, וואָס איז ענטשטאַנען מיט דער „גהעטאָ" אין דייטשלאַנד, און וואָס האַלט אין וואַקסען איז זשורנאַליזם. די יודישע פּרעסע אויף דער דייטשער שפּראַך איז שטאַרק אויסגעוואַקסען אין די לעצטע פאָר יאָהר. פריהער, פאַר די גזירות, האָט דער דייטשער יוד געלייענט די דייטשע פּרעסע און צו דעם א וועכענטליכע יודישע [illegible]ריפט, אָדער די „יודישע רונדשוי" [illegible] פאַמיליען בלאַט", אז נישט א קליין [illegible] וואָס דער „צענטראַלער פעראיין פון [illegible]" גיט ארויס. און ווייניג יודען האָ[illegible] די יודישע צייטשריפטען, און דאָס [illegible] דער היים.

אַ רייהע צייטונגען און צייטשריפטען זענען אויפגעשוואוּמען, אזוי אז אין דעם יודישען טעאַטער, אין יודישע בוכהאַנדלונגען, אין יודישע צענטראַלעס, שטעהען איצט בודקעס אינגאַנצען אָנגעשטאָפּט מיט יודישע צייטשריפטען, וואָס האָבען אָנגעהויבען צו דערשיינען אין דייטשלאַנד אין די לעצטע פאָר יאָהר.

דורך די זייטען פון דער יודישער פּרעסע רעדט היינט איין יוד אין דייטשלאַנד צום צווייטען; די פּרעסע פעראייניגט זיי ; די פּרעסע פעריודישט זיי און גיט זיי דעם געפיהל ,אז זיי זענען נישט עלענד אלס יודען — אַז אַט לעבען זיי איבער א „צרת רבים" — און אָט געפינט מען פערשידענע רפואות .

און אין די גרויסע קאַפע-הייזער, וואו יודען קומען נאָך אריין — הענגט די יודישע צייטונג צווישען די אַנדערע. יודען לייענען די יודישע צייטונג ביים מיטאָג-טיש ; אין די אַנטראַקטען אין דעם יודישען טעאַטער.

און די רעדאַקציעס מאַכען גוטע געשעפטען. יודישע זשורנאַליסטען, וואָס זענען ארויסגעזעצט געוואָרען פון דער דייטשער פּרעסע, האָבען געפונען אַן אָרט אין דער וואַקסענדער יודישער פּרעסע : העברעער, מוזיקער, קינדער-דערציהער, דאָקטוירים, רבנים, וואָס האָבען קיינמאָל אין זייער לעבען זיך נישט געדרוקט, זענען איצט מיטאַרבייטער פון די יודישע צייטשריפטען.

אז דער מאַן פערלירט זיין שטעלע אָדער ווערט ארויסגעזעצט פון זיין פּראָפעסיע, האָט ער נישט די מעגליכקייט צו געפינען אַן אַנדערע, און אַפילו ווען ער זאָל בייטען זייער פאַך — העלפט עס איהם אויך נישט, ווייל מ'לאָזט איהם צו קיין זאַך נישט צו.

די יודישע פרוי, ווידער, האָט שוין יאָ פאַר זיך נייע וועגען .

ערשטענס ,קען זי געהן דינען אין א שטוב. אזוי ווי קיין קריסטליכע דינסט-מיידלעך טאָרען נישט דינען ביי יודען — זוכען די יודישע פאַמיליען יודישע מיידלעך און פרויען. און הונדערטע פרויען און מיידלעך וואָס האָבען קיינמאָל נישט געוואוסט פון שווערער ארבייט, האָבען שוין אָנגענומען שטעלעס אלס דינסט-מיידלעך.

אין די יודישע שפּיטאַלען דאַרף מען „[illegible] ווע[illegible]", די קריסטליכע זענען אַוועק. האָבען יודישע [illegible] צו דעם פאַך.

א סך פרויען און מיידלעך מאַכען אויך איצט אַ לעבען פון סערווירען אין די יודישע רעסטאָראַנען און קאַפע-הייזער אויך צוליב די זעלבע אורזאַכען. די קריסטליכע זענען אוועק, און אויף זייערע ערטער ארבייטען איצט יודישע מיידלעך און פרויען, וואָס האָבען פריהער נישט געדאַרפט ארבייטען, אָדער אזעלכע וואָס האָבען פערלוירען זייערע שטעלעס .

ווייטער ,האָבען זיך א סך יודען א נעם געטון צו רייזע און שיף אַגענטורען. יודען, פערשטעהט זיך, געהען דאָך איצט נאָר צו יודען, און דעריבער האָט די גרויסע אויסוואַנדערונגס-פערקעהר געשאַפען צאָהלרייכע יודישע רייזע-ביוראָס, וועלכע דינען די יודישע מאַסען וואָס האַלטען אין עמיגרירען.

—*X*—

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע
און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 10-8. 2-12 און 8-5 אווענד

די הייליגע יונג-פרוי

שאַרלאָט דע קאָרדע, וועלכע האָט דערשטאָכען מאַראַט, דעם פיהרער פון די לינקע אין דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע.

פון ב. י. גאָלדשטיין

איז אָבער בעשערט געווען, אז שאַרלאָט, זיצענדיג פערשפּאַרט אין דער הייליגער טורמע, זאָל אליין זיין אַן עדות פון אַ בלוטיגער רעוואָלוציאָנערער סצענע.

קיין קאַיען איז אָפּגעשיקט געוואָרען אַן אָפּטיילונג סאָלדאַטען, וואָס זאָל האַלטען אָרדנונג. זייער אָפיציר איז געווען א יונגער אַריסטאָקראַט, וואָס האָט זיך נישט געשעהמט חוזק צו מאַכען פון די מאַסען. מען האָט איהם פיינט געהאַט, און אין אַ מאָמענט פון צאָרן האָט איהם חברה דערשאָסען און זיין טויטען גוף געשלעפּט איבער די גאַסען. דערנאָך האָט מען איהם אָפּגעהאַקט דעם קאָפּ, און ארויפגעזעצט אויף א פּיקע. דאָס האַרץ האָט מען איהם ארויסגעריסען, און אָפּגעבראָטען.

שאַרלאָט האָט זיך אין שרעק געקאָרטשעט אויף איהר בעט אין מאָנאַסטיר, ווען זי האָט זיך פון דעם דערוואוּסט, או זי האָט א נדר געטון, אז פון [illegible] זי נאָך פרימער און הייליגער ווערען און זאָל מיט חשק זיך אריינטראַכטען אין איהר אידעאַל וועגען מקריב זיין זיך פאַר איהר לאַנד, פאַר איהרע מיטמענשען .

דער פעדעראַלער סיסטעם איז אָפּגעשאַפט. די דעקלאַראַציע, וואָס גיט די פראַנצויזען גלייכע רעכט און פרייהייט, איז פּראָקלאַמירט. א קאָנסטיטוציע אויפ'ן מוסטער פון אַמעריקא ווערט צוגעגרייט .

די נייעס רייסט זיך אריין אין די קלויסטערס פון די פערוואָרפענסטע שטעטלעך און אין די מאָנאַסטירען. שאַרלאָט דערוואַכט, איהר חלום ווערט מקוים. רוסאָ ווערט ביי איהר א נביא, און אַלע וואָס זאָגען איצט א שלעכט וואָרט אויף פראַנקרייך ווערען איהרע אייגענע פּערזענליכע שונאים. זי קאָן זיי נישט מוחל זיין.

אין יענער צייט דערטראָגט זיך צו איהר א בראָשורע פון א מענשען, וואָס אַטאַקירט און רעדט מיט גרימצאָרן פון דער נייער רעגירונג. שאַרלאָט ווערט אויסער זיך פון פערדרוס : „וואָס נאָך וויל דער פערבריקטער ?"

זי ווייסט נישט, או אין פּאַריז קוקט מען אויף דעם שרייבער פון דער בראָשור — זשאַן פּאָול מאַראַט — נישט ווי אויף א משוגענעם, נאָר ווי אויף א געפעהרליכען. מענשען ; מען האָט שוין בעפוילען צו ארעסטירען איהם, מען זוכט איהם ארום ווי מיט ליכט .

ער אליין, מאַראַט, ווייסט, או ער שטעהט אונטער טויזענד געפאַהרען. שפּיאָנען יאָגען זיך נאָך איהם, אָבער ער היט זיך. ער גיט ארויס איין בראָשורע נאָך דער אַנדערער, איין פּאַמפלעט נאָכ'ן אַנדערען, און קיינער ווייסט נישט וואו ער געפינט זיך, וואו ער דרוקט זיינע ביכלעך. אַנדערע ווייסען אַפילו נישט ווער ער איז. יאָ, עס איז מאַראַט, וועמען די נייע רעגירונג שטעלט נישט צופרידען. ער איז נאָך אלץ נישט דאָרט וואו ער וויל זיך זעהן. ער לויפט פון איין לאָך צום אַנדערען זיך צו בעהאַלטען. אין די לעכער פערברענגט ער טאָג און נאַכט איבער זיינע שאַרפע, פייערדיגע ביכלעך. וואו ער טאָגט דאָרטען נעכטיגט ער נישט. און וואו ער שרייבט אין בראָשורע שרייבט ער נישט די צווייטע .

ווי א מויז בעהאַלט ער זיך אויס אין די לעכער, ערגעץ אין די הינטער-גאַסען. אָהן א העמד אויפ'ן לייב, אָהן זאָקען אויף די פיס, אַרומגעהילט אין אַן אַלטען שמוציגען מאַנטעל און צופליקטע הויזען. דער צושויבערטער קאָפּ ארומגעבונדען מיט א טיכעל אויסגעווייקט אין עסיג, צונויפגעדרעהט אין דרייען ,זיצט ער מיט א פען אין דער האַנד און שרייבט זיינע בראָשורען. די קניה דינען איהם פאַר א שרייבטיש... זיין געזונד איז אונטערגראָבען, און מיט יעדען טאָג פאַלט ער איין אַלץ מעהר ; די שטיקענדיגע און פערדומפּטע לופט אין די קעללערען פרעסט איהם אויף. די שלעכטע עסענס און די טונקעלהייט צושרויפען איהם. ער ליידט פון קאָפּוועהטאָגען, ליידט אויף די אויגען, קריגט אָפּט נערוועזע קאָנוואולסיעס, אַטאַקעס פון אומפערדייאונג, און אויפ'ן לייב א צרעת, ווי ביי א קרעציגען .

די נייע רעגירונג לאָזט צורוה די קירך און די מאָנאַסטירען. שאַרלאָט וויקעלט זיך ווייטער דעם פאָדים פון איהרע חלומות, גיט זיך איבער מיט פרומען ענטוזיאַזם צו איהרע אידעאַלען און איז צופרידען, וואָס אין קאַיען איז נאָך בעלזאַנ'ס טויט רוהיג געוואָרען, די אָרדענונג איז איינגעשטעלט. שאַרלאָט מיינט, אז קאַיען איז פראַנקרייך, אז פּונקט ווי אין איהרע פיער ווענט איז שטיל און רוהיג, אזוי איז אויך מסתמא אין פּאַריז און אין אַלע פראַנצויזישע שטעט און שטעטלעך.

צום ערשטען יאָהר פון פאַלען פון דער באַסטיל, (14-טען יולי, 1790) דערטראָגט זיך צו שאַרלאָטען אין מאָנאַסטיר, אַז ס'פאָלק האָט אָנגענומען די נייע ציווילע שבועה : „איך שווער צו פערטיידיגען די פרייהייט פון דער נאַציע !" פאַלט זי אַנידער אויף די קני פאַר דער הייליגער איקאָנע און שווערט אין דער שטיל די שבועה.

אויפ'ן אַנדערען טאָג דערהערט זי, אז ראָבעספּיער איז געוואָרען דער פיהרער פון א קלוב, אָרגאַניזירט אינ'ם זאַל פון די אַלטע יאַקאָבינער דער קלוב האָט דעם צוועק צו גרינדען א נייע רעגירונג.

זי ווייסט אָבער נישט, אז כמעט דעמזעלבען טאָג איז פאָרגעקומען די גרינדונג פון אַן אַנדער קלוב, א געהיימען, וואָס האָט דעם ציועק צו גריי[illegible] א פרייע רעפּובליק דאָרטען איז זשאַן פּאָול מאַראַט דער אַנפיהרער.

אַרום יענער צייט איז די רעגירונג (די אַסעמבלי) געצוואונגען בעיוען צו קאָנפיסקירען דאָס אייגענטום פון דער קירך. שאַרלאָט בעשולדיגט די שונאים פון דער אַסעמבלי. איבער זיי, מיינט זי, איז געקומען דער פינאַנציעלער קריזיס. און ווען מיט א יאָהר שפּעטער אַנטלויפט די גאַנצע קעניגליכע משפּחה פון פראַנקרייך, ווערט זי שוין אינגאַנצען אַנטוישט. דער קעניג איז ביי איהר אַנ'אומבעריהרבאַרע פערזענליכקייט. און ווען זי דערוויסט זיך, אז די אַסעמבלי איז אויפגעלעזט געוואָרען און א לעגיסלאַטיווע אַסעמבל מיט 745 דעפּוטאַטען איז אויסגעקליבען געוואָרען פונ'ם פאָלק, מיט'ן צוועק צו שאַפען נייע געזעצען פאַר א נייע קאָנסטיטוציע, און אז דער קעניג איז צוריקגעבראַכט געוואָרען, ווערט איהר ווידער פריילעכער אויפ'ן האַרצען. עס געהט אין פּאַריז, ווי זי ווינשט זיך אין קאַיען.

נאָר איין זאַך בעקומט איהר נישט: אין דער נייער אַסעמבלי זיצט אויך מאַראַט. ער איז אַרויס פון די לעכער און זיצט אויף די בענק פון דער פראַנצויזישער טריבונע. און שוין אין די ערשטע טעג האָט ער מודיע געווען : „איך פערטרעט דעם פאָלקס-צאָרן !" אַצינד איז ער פּאָפּולער, זיין נאָמען ווערט דערמאָנט אין אַלע צייטונגען. אמאָל פערבינדט מען איהם מיט דאַנטאָנ'ען און אמאָל מיט ראָבעספּיער'ן.

(פאָרטזעצונג קומט).

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואר

באַטראַכטונגען וועגען האַנט־ווערקער־קאָאָפּעראַציע

אין משך פון 10 יאָהר גייט אָן אין פּוילען א בסדר'דיגער פּראָצעס פון רעאָרגאַניזירען און „ראַציאָנאַליזירען" די אינדוסטריעלע פּראָדוקציע אין די פאַבריקען, אַזוי ווי די ארבייט איז געפיהרט אָהן אַ פּלאַן, בלויז מיט דער אויסרעכענונג א ק' אינדיווידועלען פּראָפיט, האָט זי געבראַכט אנ'אומגעהויערען געזעלשאַפטליכען שאָדען, וועלכער לאָזט זיך נישט פערגיטיגען דורך די מעגליכע נוצען. צוליב דער פאַלשער ראַציאָנאַליזאַציע געפינט זיך אונזער פאָלקס־ווירטשאַפט אין א כאַאָס, פון וועלכען ס'איז שווער צו געפינען אנ'אויסוועג. לאָמיר זיך ביי די אָנגעמערקטע בעדינגונגען אַרומזעהן, וואָס עס טוט זיך אויפ'ן געביט פון דער קליין־פּראָדוקציע, וועלכע איז א טייל פון דער פאָלקס־ווירטשאַפט.

די קליין־פּראָדוקציע איז אַוועק גאַנץ ווייט אין דער אלגעמיינער שטרעבונג צו ראַציאָנאַליזירען און פערקלענערען די פּראָדוציר־קאָסטען: דאָס איז אָבער נישט געשעהען אויפ'ן וועג פון ראַציאָנאַליזירען דעם פּראָדוציר־פּראָצעס דורך פערטיילען די ארבייטס־פונקציעס צווישען א גרעסערער צאָל בעסער־קוואַליפיצירטע ארבייטס־הענד און דורך פערפאָלקומענען די ארבייטס־מכשירים. כמעט די גאַנצע ירידה פון די פּרייזען אויף פאַרטיגע אויסאַרבייטונגען איז געשעהען אויפ'ן חשבון פון די בעשעפטיגטע, הן די זעלבסטשטענדיגע (האַנדווערקער), הן די כאַלופּניקעס. דעריבער זענען טאַקע די „פערדינסטען" געפאַלען אזוי נידעריג ווי נאָך קיינמאָל נישט, און די בעשעפטיגטע, וועלכע בעפרידיגען נישט קיין שום בעדערפענישען אויסער מאַנגעלהאַפטער דערנעהרונג, האָבען אויפגעהערט צו עקזיסטירען אויפ'ן מאַרק אלס קאָנסום־קראַפט, זענען אין אַ בעדייטענדיגער מאָס אַריבער ביים בעפרידיגען זייערע בעדערפענישען אויף „זעלבסט־בעפרידיגונג". דערהויפּט אין דאָרף.

ביי אזעלכע בעדינגונגען מוז מען שטעלען די פראַגע, וואָס פאַרא אויסזיכטען זענען פאַ'הן צו „הויבען" די קליין־פּראָדוקציע, ד. ה. צו פערזיכערען די בעשעפטיגטע עפּעס מעהר ווי דאָס קאַרגע עסען, אויף וועלכען מען קאָן זיך דערלויבען, ווי מען פערדינט אין דאָרף פאַר זיך מיט דער משפחה צו... 2—3 גראָשען פאַר א שעה ארבייט, און אין די פּראָווינץ־שטעטלעך צו 5 — 10 גראָשען אַ שעה. דאָס איז דאָך דער רוב בנין ורוב מנין פון דער מאַסע „קליינע מענשען", און אַנדערע פון זיי לעבען שוין אין דעם בעשריבענעם צושטאַנד באלד 5—6 יאָהר. ווי אזוי קאָן מען זיי העלפען?

ווען מיר רעדען וועגען פערבעסערען דעם איצטיגען צושטאַנד פון דער קליין־פּראָדוקציע, מוזען מיר געדענקען, אז זי איז אויסערגעוועהנליך פערשידענאַרטיג. מיר געפינען דאָ האַנדווערקער, וואָס לעבען ביז איצטער מיט דער אילוזיע, אז איינגיכען וועט קומען צו א בעסערונג, אז זיי וועלען בלייבען זעלבסטשטענדיג ווי פריהער, אז זיי וועלען געפינען א מאַרק פאַר זייערע אויסאַרבייטונגען, אז זיי וועלען אין קאָנקורענץ־קאַמף דעראָבערן דעם קליענט, וועלכער איז יעצט אינגאַנצען פערשוואונדען פון מאַרק. זיי ריכטען זייער גאַנצע ענערגיע אויף „דורכהאַלטען". די רעגירונגס־פאָרשטעהער, וועלכע האָבען אין זייערע דערקלערונגען בעריהרט דאָס פּראָבלעם פון „דורכהאַלטען", זענען געווען די אויסדריקער פון אָט די זעלבסטשטענדיגע פּראָדוצענטען־האַנדווערקער. אין דער אמת'ן זענען זעהר שוואַך די פּערספּעקטיוען אויף א בעסערונג פון דער לאַגע אין אַזאַ ריכטונג, אז אָט די זעלבסטשטענדיגע פּראָדוצענטען זאָלען נישט פערלירען זייער עקאָנאָמישע זעלבסטשטענדיגקייט. יענע, וואָס האָבען נאָך זייער זעלבסטשטענדיגקייט ביזאַהער דערהאַלטען, וועלען זי מעהרסטענטיילס מסתמא אויף א לענגערע צייט נישט איינהאַלטען. אָט זעהען מיר דאָך עדות פון דער דערשיינונג, ווי האַנדווערקער־וואַרשטאַטען פערלירען מאַסענווייז זייער עקאָנאָמישע זעלבסטשטענדיגקייט און בעלאַנגען אין א גרויסער מאָס שוין בלויז פיקטיוו צו דער קאַטעגאָריע האַנדווערקער; אייגענטליך זענען דאָס כאַלופּניקעס, וואָס קויפען אויס... האַנדווערקער־קאַרטעס אין געגענזאַץ צו די כאַלופּניקעס, וואָס געהערען נישט פאַקטיש און פאָרמעל צום האַנדווערק און ווילען צו איהם נישט געהערען. פאַר אַ בעווייז דערויף, אז די פּערספּעקטיוען פון איינהאַלטען אין דער צוקונפט די עקאָנאָמישע זעלבסטשטענדיגקייט פון די האַנדווערקער־וואַרשטאַטען זענען שוואַכע, קאָן דינען די שטעלונג פון די אָפיציעלע האַנדווערקער־קרייזען, וועלכע נעמען זיך איצטער אָרגאַניזירען דאָס האַנדווערקערטום אין קאָאָפּעראַטיווען פון פערשידענע טיפּען. ביזאַהער האָט מען דערפון גאָרנישט געטראַכט. ערשט דער ריכטיגער אויספיהר, אז דאָס האַנדווערקערטום איז בעדראָהט אין זיין עקזיסטענץ, האָט געבראַכט צו א שטעלונג, צו וועלכער מען וואָלט אין אַנדערע בעדינגונגען אודאי גאָרנישט געקומען. אַזוי אַרום האָט די איצטיגע לאַגע אָהן אנ'אויסוועג — געבראַכט צו דער פּראָפּאַגאַנדע פון קאָאָפּעראַציע אין האַנדווערקערטום. די דאָזיגע דערשיינונג מוז מען בעלויכטען נאָך פון איין זייט, פון דער זייט פון קאָאָפּעראַציע, ווייל ס'איז גאָרנישט גלייכגילטיג, ביי וועלכע אויסערליכע בעדינגונגען מען קומט צום „קאָאָפּעראַטיוון גלויבן". די ניי־געבאַקענע „קאָאָפּעראַטיווע גלויביגע" קאָנען דאָס בעטראַכטען בלויז פאַר א מין איבערגאַנגס־פּעריאָד, נאָך וועלכען זיי וועלען זיך אומקעהרען צום פריהערדיגען צושטאַנד, אויב די בעדינגונגען וועלען זיין דערצו גינסטיג. די רעפאָרם וועט זיך אָבער בכלל נישט איינגעבען, אויב ס'וועט נישט פאָרקומען קיין „רע־פאָרם פון גייסט" און די קאָאָפּעראַטיווע „גרים" וועלען אויך ווייטער גלויבען אין זאַכען, וואָס זענען לגמרי גלייכגילטיג אָדער אפילו פיינדלעך. אַזוי וואָלט מען זיך גיכער געדאַרפט אַרויסזאָגען קעגען דער אַנטוויקלונג פון אַזאַ פאַלשער קאָאָפּעראַציע.

יענע, וועלכע האָבען זייער עקאָנאָמישע זעלבסטשטענדיגקייט אָנגעוואוירען, האָבען א סך קלענערע אילוזיעס, אז עפּעס א נס וועט זיי אומקעהרען זייער זעלבסטשטענדיגקייט, ווי דאָס איז דער פאַל מיט דער פריהער געשילדערטער גרופּע. כ'וואָלט געזאָגט, אז זיי טראַכטען א סך ווייניגער וועגען זייער זעלבסטשטענדיגקייט. אין זייער בעוואוסטזיין פערנעמט דעם אויבען־אָן די שטרעבונג צו בלייבען ביי דער ארבייט, אויסצוגלייכען זיך אויף וויפיל ס'איז מעגליך אין דער סאָציאַלער לאַגע און אין דעם לעבענס־ניוואָ מיט'ן פאַבריקס־אַרבייטער. אויב די האַנדווערקער למשל האָט מען געדאַרפט געצוינגען פאַר דער קאָאָפּעראַטיווער אידעאָלאָגיע... מיט גרעסערע סובסידיעס, וועט מען די כאַלופּניקעס קאָנען אָרגאַניזירען מיט בעדייטענדע קלענערע מיטלען שטעלענדיג צו זיי אפילו גרעסערע פאָדערונגען. וויבאַלד אַזוי קומען מיר צום אויספיהר, אז די אקציע פאַר פּראָדוציר־קאָאָפּעראַציע — אין א געוויסען זין א פּיאָנערישע אקציע — דאַרף מען אין אַ גרעסערער מאָס אָנהויבען צווישען די כאַלופּניקעס, און ערשט א דערפאָלג פון דער אקציע וואָלט אפשר געקאָנט צוציהען אויך די האַנדווערקער.

ע. ארנעקער.

נאר 3 וואכען זענען פערבליבען

ווען די האַנדעלס־לאָקאַלען וועלען נישט אונטערליגען דעם לאָקאַטאָרען־שוץ

די פראַגע וועגען לאָקאַטאָרען־שטייער פאַר האַנדעלס־ (אונטערנעהמונגען) לאָקאַלען גייט נישט אַראָפּ פון טאָג־אָרדנונג אין די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס. ווי בעקאַנט האָבען אַלע סוחרישע אָרגאַניזאַציעס איינגעאָרדענט פּראָטעסט־פערזאַמלונגען, אָנגענומען רעזאָלוציעס, געשריבען מעמאָריאַלען, אָבער מיט דעם איז דער ענין נאָך ווייט נישט ערלעדיגט.

לעצטענס איז אין וואַרשע פאָרגעקומען א זיצונג פון פאָרשטעהער פון די סוחרישע אָרגאַניזאַציעס, אויף וועלכער אין נאָמען פון צענטראַלען קליינהענדלער־פערבאַנד פּאָמאָרסקאַ 15, ס'איז אָנוועזענד געווען דער פרעזעס ראַטמאַן כאַרי. ווי עס שטעלט זיך אַרויס, הערשט אין די רעגירונגס־קרייזען אַ שטאַרקער אָפּטימיזם בנוגע דעם ענין, דאָרט גלויבט מען נישט אין דעם, אז די ווירטשאַפטליכע זאָלען אויסנוצען דעם דעקרעט און מאַסענווייז אָפּזאָגען די האַנדעלס־לאָקאַלען מיט דער כוונה צו העכערן דאָס דירה־געלד. אינגאַנצען איז פערבליבען נאָך דריי וואָכען און צי די צענטראַל־אָרגאַניזאַציעס וועלען בעוויזען אַדורכצופיהרען אַנענדערונג, איז נישט בעוואוסט.

דער לעצטער דעקרעט דערלויבט אויך דעם ווירט ווי אויך דעם לאָקאַטאָר צו צאָהלען דאָס דירה־געלד אין מאָנאַטליכע ראַטעס, אין דעם פאַל האָט דער ווירט דאָס רעכט, נאָך צוויי חדשים (אויב דער לאָקאַטאָר צאָהלט נישט קיין דירה־געלד) איינצוקלאָגען דעם לאָקאַטאָר, און ער בעקומט אַנ'עקסמיסיע. דאַגעגען, אויב דער לאָקאַטאָר וויל פערלאָזען דעם לאָקאַל, מוז ער אָפּזאָגען מיט אַ גאַנץ קוואַרטאַל פאָראויס, ווי מיר זעהען אַלזאָ, איז אין דעם פאַל דער לאָקאַטאָר בע'עוולה'ט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָט דער צענטראַלער קליינהענדלער פערבאַנד פּאָמאָרסקאַ 15 אונטערגענומען שריט, אז דאָס געזעץ זאָל אַנדערש אינטערפּרעטירט ווערען.

ביז 3. סעפּט. האָט מען געקענט ענדערן די צעכען־סטאַטוטען

אָדער זיך ווענדען צו דער וואָיעוואָדזשיווע וועגען פּראָלאָנגאַציע

דעם 3 סעפּטעמבער האָט זיך געענדיגט דער טערמין פאַר אַלע צעכען צו ענדערען זייערע סטאַטוטען, לויט דעם מוסטער, וועלכער איז אויסגעאַרבייט געוואָרען דורך דעם פערבאַנד פון די האַנדווערקער קאַמערן אין פערשטענדיגונג מיט'ן האַנדעלס־ און אינדוסטריע מיניסטעריום.

לויטן צירקולאַר פון מיניסטעריום וועגען דעם דאָזיגען ענין האָבען די אַלגעמיינע פערזאַמלונגען פון די צעכען נישט געטאָרט אַריינברענגען קיין אויסבעסערונגען אינם נייעם סטאַטוט, נאָר איהם אָננעהמען אַזוי ווי ער איז אויסגעאַרבייט געוואָרען דורך דעם פערבאַנד פון די האַנדווערקער־קאַמערן, עס פערשטעהט זיך, אז ביי אזא לאַגע קען נישט זיין קיין ריד וועגען דעם, דאָס די נייע סטאַטוטען זאָלען ענטשפּרעכען די בעדערפענישען פון די צעכען, וועלכע זענען נאָך מעהר געוואָרען געבונדען און ס'איז אָפּגענומען געוואָרען ביי זיי יעדע זעלבסטשטענדיגקייט.

אַלע בעמיהונגען וועגען פּראָלאָנגירען דעם טערמין פון אָננעהמען די נייע סטאַטוטען האָבען נישט געהאַט קיין ערפאָלג. ס'איז נאָר געמאַכט געוואָרען די הנחה אז יעדער בעזונדערער צעך, וועלכער האָט נישט געהאַט די מעגליכקייט ביזן 3 סעפּטעמבער אָנצונעהמען דעם נייעם סטאַטוט, האָבען געקענט זיך ווענדען מיט א ביטע צו דער וואָיעוואָדזשיווע וועגען פערלענגערען זיי דעם טערמין אויף א האַלב יאָהר.

איצט ווערען קאָנטראָלירט די צעכען, צי זיי האָבען אויסגעפיהרט די פעראָרדנונג. די צעכען, וועלכע האָבען נישט געענדערט די סטאַטוטען און נישט געווענדעט זיך צו דער וואָיעוואָדזשיווע וועגען פּראָלאָנגאַציע וועלען ליקווידירט ווערען.

ווי מיר דערוויסען זיך האָבען נאָר א טייל יודישע צעכען אין לאָדז געענדערט זייערע סטאַטוטען, די איבעריגע האָבען זיך געווענדעט צו דער וואָיעוואָדזשיווע וועגען א פּראָלאָנגאַציע.

—*×*—

אינטערווענץ פון קליינהענדלער־פעראיין

מכח דער פעראָרדנונג וועגען קיה־שטאַלען

אין די לעצטע טעג האָט זיך בעוויזען ידיעות, אז די אַדמיניסטראַט־מאַכט האָט בעשלאָסען צו ליקווידירען אַלע קיה־שטאַלען אין דער שטאָט. די דערמאָנטע ידיעה האָט צווישען די יודישע קוה־בעזיצער אַרויסגערופען אַ שטאַרקע איבעראַשונג און פערביטערונג. אין דער היינטיגער צייט, ווען יעדער יוד ראַנגעלט זיך מיט דער [illegible], ווען דאָס פערדינען דעם גראָשען קומט א[illegible] נעמט מען צו דאָס שטיקעל ברויט. א שטאַל איז נישט דאָס זעלבע וואָס א האַנדעלס־געשעפט, ווייל דאָס א[illegible] שטאַל איז פערבונדען מיט גאַנץ [illegible] אויסגאַבען, ס'פאָדערט זיך אַ ספּעציעלע [illegible]אַנצעסיע פון רפי' אינדוסטריעלער־מאַכט, וואָס קומט נישט לייכט אָן. פון דער צווייטער זייט זענען די קוה־בעזיצער מאַטעריעליש ערשעפּט און זענען נישט ביכולת איבערצוטראָגען זייערע אונטערנעהמונגען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם האָט זיך א דעלעגאַציע פון צענטראַלען קליינהענדלער פערבאַנד פּאָמאָרסקאַ 15 מיט'ן פרעזעס ראַטמאַן כאַרי בראש אינטערווענירט ביי דער אַדמיניסטראַטיוו־מאַכט. די דעלעגאַציע איז אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן לאָדזער שטעטישען סטאַראָסטאַ, ד"ר וואָראָנאַ, וועלכער האָט אַרויסגעוויזען א שטאַרקע פאַראינטערעסירונג מיט דעם ענין און בעטאָנט, אז דאָס ערשטע מאָל אין זיין פּראַקטיק אויפ'ן לאָדזער באָדען, ווענדט זיך צו איהם א פעראיין פאַר'ן אַרויסגעבען די פעראָרדנונג, ווייל ביזאַהער פלעגען קומען דעלעגאַציעס נאָכ'ן בעוויזען זיך די פעראָרדנונג, וואָס האָט שטענדיג אָנגעטראָפען אויף שוועריגקייטען, ווייל אַרויסגעגעבענע פעראָרדנונגען איז שווער צו ענדערען און דעריבער וועט ער דעם פּראָיעקט פון דער פעראָרדנונג אין די נאָהענטסטע טעג איבערשיקען צום צענטראַלען קליינהענדלער־פערבאַנד, בכדי, אויב ס'וועט זיין מעגליך, אַדורכצופיהרען אויסבעסערונגען.

דער פרעזעס ראַטמאַן כאַרי, האָט גלייכצייטיג בעריהרט די פראַגע וועגען גאַסען־האַנדעל אויף דער פּילסודסקי־גאַס, ווי ס'איז אַלעמען בעקאַנט פלעגען פיר אָרעמע לייט, זיך דערנעהרען פון פערקויפען גרינצייג, גאַלאַנטעריע א. א. פון קויבערלעך אויף דער דערמאָהנטער גאַס. לעצטענס דערלויבט נישט די פּאָליציי די דערמאָנטע אָרעמע לייט צופיהרען דעם האַנדעל; די פּאָליציי נעמט די הענדלער אין קאָמיסאַריאַט ווי זיי בלייבען פערשפּאַרט א גאַנצען טאָג און ערשט אויף דער נאַכט בעפרייט מען זיי, פערשטייט זיך דער הענדלער קומט אַהיים אַליין, א הונגעריגער, א געפרוירענער, אָהן א גראָשען־געלד, די נויט צווינגט יעדער אויף מאָרגען צו גיין אין דער גאַס און דאָס זעלבע ווידערהאָלט זיך יעדער.

דער לאָדזער שטעטישער סטאַראָסטאַ, ד"ר וואָראָנאַ האָט פערשפּראָכען דעם פרעזעס ראַטמאַן כאַרי, אז ער וועט זיך אויך מיט דעם ענין בעקענען און איהם מילדערען.

—*—

דאָס סוחרטום איז קאַמף מיט ד[illegible] פּראָפעסיאָנעלע ליציטאַנטען

בשעתו האָבען די סוחרישע אָרגאַניזאַציעס אויפמערקזאַם געמאַכט דער שטייער־מאַכט אויף די שלעכטע פאָלגען פון פערקויפען סחורות אויף ליציטאַציעס, די סחורות ווערען אין גרעסטען טייל געקויפט דורך פּראָפעסיאָנעלע ליציטאַנטען צו זעהר נידריגע פּרייזען. די סחורות זענען דאָן צוריקגעקומען אין רעטייל האַנדעל און זענען פערקויפט געוואָרען אונטער דעם קאַלקולאַציע פּרייז.

אין די בעדינגונגען האָט מען פון איין זייט רואינירט דעם ליציטירטען און פון דער צווייטער זייט האָבען די, וועלכע האָבען געקויפט פון דער ליציטאַציע געקענט קאָנקורירען מיט די האַנדעלס־אונטערנעהמונגען.

די האַנדעלס קאַמער איז שוין מיט 2 יאָהר צוריק אַרויסגעטרעטען מיט א פּראָיעקט צו אָרגאַניזירען אַנ'אונטערנעהמונג וועלכע וואָלט זיך פערנומען מיט פערקויפען די סחורות וועלכע שטאַמען פון א ליציטאַציע, אָבער דער דאָזיגער פּראָיעקט האָט זיך נישט דערוואַרט אויף קיין רעאַליזאַציע.

ווי מיר דערוויסען זיך, האָבען די סוחרישע אָרגאַניזאַציעס בעניייט זייערע בעמיהונגען אין דעם דאָזיגען ענין און האָפען, אז ער וועט גינסטיג ערלעדיגט ווערען.

וועגען צוריק אויפלעבען דעם יודישען שוסטער־צעך

מיר האָבען שוין געשריבען וועגען די אַרומגערייסענישען וואָס קומען פאָר אין יודישען שוסטער צעך, וועלכער איז אַמאָל געווען דער גרעסטער יודישער צעך אין לאָדז און געצעהלט 800 מיטגלידער. די מחלוקת זענען דערגאַנגען אַזוי ווייט, אז מ'האָט בעשולדיגט די אָנפיהרונג אין מיספּראַוויכען. דערווייל האָט מען אַריינגעזעצט א קאָמיסאַר אין צעך און דערנאָך האָט מען פאַר שולדיג בלייבען דירה געלד דעם צעך עקסמיטירט פון לאָקאַל.

ס'זענען פערהאַן אַזעלכע שוסטער־האַנדווערקער, וועלכע זענען געשטאַנען ביי דער אַרבייט זייט דער אָרגאַניזירונג פון צעך און דעריבער וואָלטען זיי געוואָלט צוריק בענייען און ענטוויקלען די טעטיגקייט פון יודישען שוסטער־צעך.

אין שייכות דערמיט האָט די עקספּאָזיטור פון צענטראַלען האַנדווערקער פערבאַנד אָפּגעהאַלטען קאָנפערענצען מיט ביידע צדדים צווישען וועלכע ס'קומען פאָר די מחלוקת, כדי צו ברענגען צו א פערשטענדיגונג און צוריק אויפלעבען דעם יודישען שוסטער־צעך.

ווי מיר דערוויסען זיך האָבען די קאָנפערענצען א גינסטיגען פערלויף און איינגיכען וועט שוין פאָרקומען אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון אַלע מיטגלידער כדי צו וועהלען א נאָרמאַלע פערוואַלטונג פון צעך.

ווען דאַרף מען איינצאָהלען דעם הכנסה־שטייער

ס'איז אָנבלאַנג דערפון ווען מען בעקומט דעם צאָהלונגס־נאָטאָץ

פאַר אַלע שטייער־צאָהלער, וועלכע האָבען בעקומען צאָהלונגס־נאָטאָצען אויף הכנסה שטייער פון יאָהר 1936 פאַרן 16 אויגוסט — איז דער לעצטער טערמין צו בעצאָהלען דעם שטייער דעם 15 סעפּטעמבער. נאָך דעם דאָזיגען טערמין וועט מען שוין צורעכענען שטראַף מיט ציגזען און מען האָט דאָס רעכט אַדורכצופיהרען די עקזעקוציע.

די וואָס האָבען די צאָהלונגס נאָטאָצען בעקומען נאָך דעם 16 אויגוסט האָבען צייט איינצוצאָהלען דעם שטייער אין 30 טעג שפּעטער נאָכן בעקומען דעם נאָטאָץ.

דערביי איז כדאי צו בעמערקען, אז די נאַטשעלניקעס פון די שטייער־אַמטען האָבען די קאָמפּעטענץ פון אונטערצוטיילען אויף ראַטעס דעם הכנסה־שטייער אויסצוצאָהלען אין 6 חודש'ליכע ראַטעס ביזן 1טען אַפּריל 1937. די הנחה ווערט אָבער געמאַכט נאָר פאַר די וואָס ווענדען זיך דעם, איידער עס ענדיגט זיך דער לעצטער טערמין.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

פּיערדיכער קבלת פּנים לכבוד גענ. רידז-שמיגלי

ווערט צוגעגרייט דורכ'ן לאָדזשער בירגער-קאָמיטעט

אין רעפּרעזענטאַציע־זאַל פון דער וואָיעוואָדז־שטוע איז נעכטן פאָרגעקומען אַ זיצונג פון פאָר־שטעהער פון אַלע קולטורעלע, געזעלשאַפטליכע און ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציעס, דערונטער אַ טייל יודישע, אויך די יודישע קהלה.

די זיצונג איז גערופן געוואָרן דורכ'ן בירגער־קאָמיטעט מקבל־פנים צו זיין דעם גענעראַל־אינספּעקטאָר פון די בעוואָפנטע כוחות, גענ. רידז שמיגלי, וועלכער קומט צוריק פון פראַנקרייך. געעפנט די זיצונג האָט דער שטאָט־פרעזידענט

גאַדלעווסקי, וועלכער האָט אָפּגעגעבן אַ בעריכט פון דעם קאָמיטעט. די אויפגאַבע פון קאָמיטעט איז, אַרויסצושיקן דאַנערשטאָג דעלעגאַציעס קיין קאָ־לושעק מקבל פנים צו זיין דעם גענעראַל רידז־שמיגלי ביי זיין צוריקקעהרען קיין פוילען.

הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע קאָנטראָלירט די קאַנדידאַטן-ליסטעס

אַרויסגעוואָרפן איז דער קאָמיסיע 17 פערטרויאונגס-מענער פון די ליסטעס

די הויפּט־וואַהל־קאָמיסיע פיהרט ווייטער די קאָנטראָל איבער די אָפּגעגעבענע קאַנדידאַטען־ליסטעס און די אונטערשריפטען פון די וועהלער אויף די ליסטעס.

ביז נעכטן האָט די וואַהל־קאָמיסיע שוין קאָנטראָלירט די ליסטעס פון 5 וואַהל־קרייזען. געאַרבייט האָט מען בעמערקט גישט־פּינקטליכקייטען

אין 17 ליסטעס. די פערטרויאונגס־מענער פון די דאָזיגע ליסטעס זענען אַרויסגעוואָרפן געוואָרן אין דער קאָמיסיע.

די אונטערשריפטען פון די איבריגע 5 ליסטעס וועלען קאָנטראָלירט ווערען אין פערלויף פון היינטיגען און מאָרגענדיגען טאָג, ווייל ביז צו דעם 10־טען סעפּטעמבער מוזען, לויט'ן וואַהל־קאַלענ־

דאַר, אַלע ליסטעס זיין קאָנטראָלירט.

* * *

די ענדעקעס האָבען נעכטן אויף די פּלויטען אין די הינטער־גאַסען אויפגעמאָלען פאָלגענדע לאָ־זונג: „מיר וועלען נישט דערלאָזען די יודען אָפּ־צוגעבען זייערע שטימען צו די שטאָט־ראַט־וואַהלען“

סטאַראָסטע בעשטעטיגט דעם צוזאַמענשטעל פון דער קאָמיסיע

אויף אַדורכצופיהרען די וואַהלען צום קהלה-ראַט

נעכטן האָט דער שטאָטישער סטאַראָסטע בע־שטעטיגט דעם צוזאַמענשטעל פון דער קאָמיסיע, וועלכע איז היינטיגען זונטאָג געוועהלט געוואָרען דורך דער קהלה־פערוואַלטונג אויף אַדורכצופיהרען די וואַהלען צום נייעם קהלה־ראַט.

אַזוי אַרום דאַרף די קאָמיסיע שוין אָנהויבען צו אַרבייטען. דער פּרעזעס פון דער קהלה־פער־וואַלטונג האָט שוין אויף היינט האַלב ניין אין אָוונד גערופען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע, אויף וועל־כער ס'וועט געוועהלט ווערען אַ פּאָרזיצער און אַ וויצע־פּאָרזיצער.

דאַן וועט די קאָמיסיע אָפּהאַלטען אָנ'אָר־דענטליכע זיצונג, וועלכע וועט וועהלען אַ רעקלאַ־מאַציע־קאָמיסיע פון 8 פּערזאָן, צווישען וועלכער ס'דאַרפען בעריקזיכטיגט ווערען אַלע עקזיסטירענדע

בעדייטענדע רעליגיעזע ריכטונגען.

די קהלה־קאַנצעלאַריע טרעט שוין צו צונויפ־

צושטעלען די רשימה פון די, וואָס האָבען וואַהל־רעכט צו די איצטיגע קהלה־וואַהלען.

רעזולטאַטען פון קהלה-וואַהלען

אין פּיעטריקאָוו, טאָמאַשאָוו און אין פּאַדעמביץ

פּ י ע ט ר י ק אָ ו ו ע ר (טעלעפאָניש) די זונטאָג־דיגע וואַהלען צו דער יודישער קהלה אין פּיעטריקאָוו האָבען געגעבען פאָלגענדען רעזולטאַט:

בונד און פ"צ. — 669 שטימען — 6 מאַנדאַטען. פּ. צ. (רעכטע) — 162 שט. 1 מאַנד., פּ. צ. (לינקע) — 115 שט. 1 מאַנד., פא"י — 124 שט. 1 מאַנד., קצבים — 108 שט. 1 מאַנד., האַנדווערקער — 199 שט. 1 מאַנד., אומפּאַרטייאישע חסידים —

230 שט. 2 מאַנד., מזרחי — 69 שט. 1 מאַנד., ציוניסטען — 152 שט. 1 מאַנד., אגודה — 262 שטימען 2 מאַנדאַטען.

* * *

ט אָ מ אַ ש אָ ו ו. (טעלעפאָניש). דער רעזולטאַט פון די קהלה־וואַהלען וועלכע זענען פאָרגעקומען היינטיגען זונטאָג אין טאָמאַשאָוו איז פאָלגענדער: אגודה — 1 מאַנדאַט, ציוניסטען — 3, רעוויזיאָניסטען — 1, האַנדווערקער — 2, אַלעקסאַנדערער חסידים — 2, סוחרים — 2, קאָמבאַטאַנטן — 2, בונד — 2, אומפּאַרטייאישע חסידים — 2 מאַנדאַטען.

פּ אַ ד ע מ ב י ץ. (טעלעפאָניש) דער רעזולטאַט פון די קהלה־וואַהלען איז פאָלגענדער: אגודה — 2 מאַנדאַטען, בית־המדרש בעל־בתים — 1 מאַנדאַט, אַלעקסאַנדערער חסידים — 2 מאַנדטען, שוהל־בעלי־בתים — 1 מאַנדאַט, האַנדווערקער — 2 מאַנדאַטען.

ווידער אַ קאָנפליקט

אין דער קאַטאָן-אינדוסטריע

(א) אין דער קאַטאָן־אינדוסטריע, האָט ווידער אויסגעבראָכען אַ קאָנפליקט צווישען די אַרבייטער מיט די אינדוסטריעלער. דער קאָנפליקט האָט אויס־געבראָכען צוליב דעם, וואָס די פאַבריקאַנטען האָבען אַליין געענדערט דעם בעשלוס וועגען די בעדינגונגען, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען אויף דער קאָנפערענץ ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר. די אַרבייטער האָבען זיך געווענדעט צום אַרבייטס־אינספּעקטאָר, צוצוציהען די פאַבריקאַנטען צו פאַר־אַנטוואָרטליכקייט.

דיפטעריט

(א) אין הסכם מיט דער פאַראָרדנונג פון שטאָטישען סטאַראָסטע דאַרפען זיך היינט מעלדען צו איינשפּריצונגען נעגען דיפטעריט קינדער אין עלטער פון 1 ביז 10 יאָהר, וואָס וואוינען אין לאָדז, וואָס זייערע פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן אויף די אותיות D E F. מאָרגען — G H I J

מ'דאַרף זיך מעלדען אין די פּונקטען, וואָס זענען אָנגעוויזען פאַר יעדען קאָמיסאַריאַט. די, וועלכע וועלען נישט צושטעלען די קינדער צו די איינשפּריצונגען, דראָהט אַ שטראָף פון 3000 זל. און 3 חדשים אַרעסט.

דערשטאָכען און איבערגעשניטען די אָדערן פון די פיס

אכזריות'דיגער מאָרד פון אַ סובלאָקאַטאָר איבער'ן בעל-הבית

(א) פּערגאַנגענע נאַכט איז אויף זשווירקי 16, אויסגעפיהרט געוואָרען אַ מאָרד. דער דערמאָרדע־טער איז דער 36־יאָהריגער יאַן יאַוואָרסקי, פון וואָלטשאַנסקע 148. דער מערדער איז זיין סוב־לאָקאַטאָר טאַדעאוש וואָזשניאַקאָווסקי. דער סוב־לאָקאַטאָר האָט געהאַט טענות צום בעל־הבית צוליב דער דירה. נעכטן 12 ביינאַכט האָט ער

איהם אָפּגעוואַרט ווען ער איז אַהיימגעגאַנגען און איהם אַריינגערוקט אַ מעסער אין האַרץ. נאָכדעם ווי ער האָט איהם שוין געהאַט געשטאָכען, האָט ער איהם מיט'ן זעלבען מעסער איבערגעשניטען די אָדערן פון די פיס. טאָמער בלייבט ער לעבען, זאָל ער כאָטש בלייבען אַ קאַליקע.

אַ פאָטער דערטרינקט זיין אייגען קינד

פערמשפּט אויף 6 יאָהר תפיסה

(א) אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק איז נעכ־טען געזעסען דער בעקער־אַרבייטער סטאַניסלאַוו סטעמפּיען, פון דרעוונאָווסקא 91, ער איז אָנגע־קלאָגט געוואָרען אין דערטרינקען זיין אייגען קינד.

אין יאָהר 1934 האָט סטעמפּיען געדינט אין בראַטיסלאַוו, דאָרט האָט ער זיך בעקענט מיט דער 21 יאָהריגער אַלבינאַ הורלא. דערוויסענדיג זיך, אַז זי איז מעראָל איז מעוברת, איז ער אַוועק קיין לאָדז.

מיט עטליכע חדשים צוריק איז הורלא געקומען מיט אַ יונגעלע און עס איבערגעלאָזען ביים פאָטער, ער זאָל עס דערציהען.

מיט עטליכע טעג שפּעטער, ווען זי איז געקו־מען דערוויסען זיך וועגען קינד, האָט דער פאָטער געגומען דרעהען מיט דער צינג און צום סוף האָט ער זיך מודה געווען, אַז ער האָט דאָס קינד דער־טרונקען אין אַ טייכעל אין כאָיני. די פּאָליציי האָט דאָס קינד אַרויסגענומען פון טייך אַ דער־טרונקענעם.

נעכטן איז דער „פאָטער“ פער'משפּט גע־וואָרען אויף 6 יאָהר תפיסה.

לויה פון בעריש מאַרקעוויטש

נעכטען פאַרנאַכט איז אויפ'ן יודישען בית־עולם פאָרגעקומען — אין דער אַנוועזענהייט דער מוטער, שוועסטער און ברודער — די לויה

פון דעם מעטאַל - אַרבייטער בעריש מאַרקעוויטש, וועלכער איז אומגעקומען אין צוזאַמענהאַנג מיט די זונטאָגדיגע געשעהענישען.

געשאָסען איז אַרבייטער

וועלכער איז דעלעגירט געוואָרען פון שטרייק-קאָמיטעט

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דויערענדען שטרייק אין דער האָלץ־אינדוסטריע איז נעכטען אין דער טישלעריי פון רישאַרד בענדער אויף דאַלנאַ־ווסכאָדניע נעקומען אַ דעלעגאַציע פון שטרייק־קאָמיטעט, כדי אָפּצושטעלען די אַרבייטער, וועלכע זענען דאָרט געווען בעשעפטיגט.

יזעהענדיג 7 מיטגלידער פון דער שטרייק־קאָמיסיע, האָט רישאַרד בענדעל אַרויסגעכאַפּט אַ רע־וואָלווער און געשאָסען, ער האָט געטראָפען דעם 28־יעהריגען מיעטשיסלאַוו סאָבור. דעם פערוואונ־דעטען האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל, בענדעל איז פערהאַלטען געוואָרען

***

דערשטאָכען אַ חבר'טע אויף טויט

פער'משפּט די מערדערין אויף 2 יאָהר תפיסה

(א) אין דער וואוינונג פון יוזעפאַ טשיפּע־רינסקא (קילינסקיעגא 87) האָבען געוואוינט עטליכע סובלאָקאַטאָרקעס, וועלכע האָבען זיך תמיד אַרומ־געקריגען צוליב דעם בענוצען די קיך. דעם 20־טען יוני ד. י. האָט צוליב דעם אויסגעבראָכען אַ מחלוקה צווישען די לאָקאַטאָרקעס קאַלוזאַ און יוליאַ ריכ־

טער. קאַלוזאַ האָט אַ כאַפּ געטון אַ קוכען־מעסער און אַריינגעשטאָכען די ריכטער אין האַרץ, וועלכע איז אויפ'ן אָרט געשטאָרבען.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס. דאָס געריכט האָט זי פערמשפּט אויף 2 יאָהר תפיסה.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אוונט

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליז
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט
זונטאָג און חגאות פון 9—12.

דינסטאָג, 8 סעפּטעמבער
כא אלול תרצו
זון-אונטערגאַנג 6.00
זון-אויפגאַנג 5.38

קיין ארץ-ישראל
גרופּענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פּרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פּינקטליכע בעהאַנדלונג.

14-טעגיגער אויספלוג קיין וויען
אַבפאָהר יעדען טאָג. 135 זל.

אויסלענדישע הנחה-און קורציט-פּעסער.
פאַרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט“
אויספליגען און רייזעס קיין רוסלאַנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאַנד קיין פּוילען
אינפאָרמאַציעס ערטיילט
דאָס יודישע רייזע-ביוראָ
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פאַרשטעהערשאַפט פון „אינטוריסט“
נעמט אָן דאָס איבערשיקען
פּעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1918

היינט, דינסטאָג, דאַרפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראַציע אויף פּיעטריקאָווער 165 פון 3־טען קאָמיסאַריאַט די אותיות

A, B, C, D

און פון 8־טען קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות פון N ביז Sz איינשליסליך.

מאָרגען, מיטוואָך, דאַרפען זיך שטעלען פון 3. קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות:

E F G

און פון 8־טען קאָמיסאַריאַט פון

T U W Z

צוגאַב-פּאָבאָר

(א) די צוגאַב־פּאָבאָר־קאָמיסיע פאַר פּ. ק.אַ לאָדז שטאָט „איינס“ וועט אַמטירען דעם 15־טען סעפּטעמבער ד. י. אין לאָקאַל פּיעטריקאָווער 165.

צום צוגאַב־פּאָבאָר דאַרפען זיך צושטעלען אַלע מאַנסבילען, וואָס זענען געבוירען אין יאָהר 1915 און עלטערע, וועלכע האָבען ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער־דינסט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 8, 9 און 11. קאָמיסאַריאַטען און האָבען בעקומען נאָמענטליכע רוף־צעטלען פון דער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

דערשטאָכען אַ יוד

(א) אויף לוטאָמירסקאַ גאַס איז נעכטען בעפאַלען געוואָרען דער 25־יאָהריגער לייב אַראָנאָוויטש פון וואָלבאָרסקאַ 3. דער אָנפאַלער האָט איהם אַריינגעשטאָכען אַ מעסער אין בויך און אין קאָפּ. אין אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

וויכטיגע דעציזיע פון הכסטען טריבונאַל

וועגען פּריוואַט-אַנשטאַלטען

דאָס העכסטע געריכט האָט אַרויסגעגעבען אַ זעהר אינטערעסאַנטע דעציזיע וועגען בענוצען אין אַ פּריוואַט־אַנשטאַלט אַנ'עלעקטרישע מאַשינקע אויף צו טרוקענען האָהר. דער העכסטער טריבונאַל האָט אַרויסגעגעבען אַ דעציזיע אַז אַ מאַשינקע צו טרוקענען האָהר, וועלכע ווערט געטריבען דורך עלעקטרי איז צוזאַמען מיט דער ענערגיע אַ מעכאַנישער בע־טריב, צוגליך איז עס אַ הילפס־קראַפט, וועלכע פער־טרעט מעכאַנישע האַנד־אַרבייט און פאַלט אַרונטער אונטערן בעגריף פון אַ מעכאַנישען מאָטאָר לויט די פאָרשריפטען פון אינדוסטריע שטייער. דעריבער קען מען פון אַזאַ אַנשטאַלט פערלאַנגען אויסצוקויפען אַ העכערע קאַטעגאָריע פּאַטענט.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
האָט זיך איבערגעצויגען און נעמט אָן
פּיעטריקאָווער 161 טעל. 245-21
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פּרייזען
פון 11 פריה ביז 3 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט
זונטאָג פון 8—1 בייטאָג.
פאַר פרויען אַ באַזונדער וואַרטע־זאַל

פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20.
שבת, דעם 12-טען
א זייגער 8.45 אוונט
דער איינציגער
רעפערטואר פון
טעאטער א. ד. ט.
פרעז. וול. זשאבאטינסקי
„זיין, אדער נישט זיין“
בילעטן שוין צו בעקומען
אין קאסע פון פילהארמאניע.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט נאכט דיזשורירן: ל. שטופעל (לימאנאווסקיעגא 37), ש. יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), ט. סטאניסלעוויטש (פאמארסקא 91), א. באַרקאַוסקי זאוואדזקא 45), ב. גלובאווסקי (נארוטאוויטשא 6), ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוולאווסקי (פעטריקאווער 307).

נאך חצות אויף פעטריקאווער גאס...

ווי אזוי „פאניענקעס“ בעארבייטען א שכור

(א) נעכטן איז נאך חצות, איז זיך פארן פאר „אויטאמאט“ טעשטאנעין אנמאן גורטשיק, פון לימאנאווסקיעגא 17. היות ווי ער איז געווען שטארק „אויפגערוימט“, האבען זיך צו איהם צוגערוקט צוויי „פאניענקעס“, און איהם גענומען מאכען קאמפלימענטלעך. גורטשיק האט פאר זיי געמאכט א וואַרשטע טויפע. מ׳האט זיך געוויילט ביי א גלעזעל משקה... ווען ג. האט זיך פארטאג אויסגענוכטערט, האט ער זיך ארומגעזעהען, אז די צוויי פאַכיענקעלעך זענען כעלם געווארען, און צוזאמען מיט זיי — זיין פארטפעל מיט 350 זל.

די דאזיגע „מיידלעך“ זענען מיט עטליכע טעג שפעטער ארעסטירט געווארען, און נעכטען זענען ביידע פער׳משפט געווארען צו 1 יאהר תפיסה.

KINO TEATR
MIRAŻ
[illegible]
היינט און פאלג. טעג!
דער קעניג פון הומאר
Harry Lloyd
אין דעם פרעכטיקסטען פילם פון סעזאן
„מילכיגער וועג“

נאכוועהען פון בעקער-שטרייק

אין זיינער צייט, בשעת׳ן בעקער-שטרייק אין לאדז האבען די פליה-קאמיסיעס בגוואלד בעזייטיגט די שטרייק-ברעכער. יוסף שפילמאן, א בעקער-געזעלען האט, נישט קוקענדיג אויף די התראות פונ׳ם שטרייק-קאמיטעט, נישט געוואלט ווארפען די ארבייט. די פליה-קאמיסיע אין בעשטאנד פון בונם פאזנאנסקי, אהרן כמיעלניצקי, מענדעל פייערשטיין און שמחה זילבערבערג האבען דעריבער דעם שטרייק-ברעכער אפגעווארט אויף רוג זאוואדזקא און וואלטשאנסקא און איהם געמאכט אויף א פאר טאג אונפעהיג צו דער ארבייט.

אין שטאטישען געריכט, וואו זייער פראצעס איז פארגעקומען — זענען פייערשטיין, כמיעלניצקי און פאזנאנסקי פער׳משפט געווארען צו 3 חדשים ארעסט און זילבערבערג אין צוליב׳ן מאנגעל אין בעוויזען בעפרייט געווארען. נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען די אפעלאציע פון דעם פראצעס. אונטער׳ן פארזיץ פון ריכטער סאלם איז דער פסק פון שטאטישען געריכט בנוגע די ערשטע דריי בעשטעטיגט געווארען און זילבערבערג איז פערמשפט געווארען אויף איין חודש ארעסט.

בעזוך אין זאאלאגישען אנשטאלט אין לאדז

דער זאאלאגישער אנשטאלט פון ה׳ א. פאלקמאן אויף אנדזשעיא 7 נעבען פעטריקאווער איז איינגעארדענט נישט בלויז אלס זאאלאגישער אנשטאלט, נאר איז א קאמפלעטער זאאלאגישער גארטען. ה׳ פאלקמאן איז גוט בעקאנט אלס רוטינירטער פאכמאן, ג. פרעזעס פון דער לאדזער געזעלשאפט צו האדעווען פייגעל און חיות, עהרען־ריכטער אויף די געפליגעל־אויסשטעלונגען אין לאדז, דעריבער איז זיין זאאלאגישער אנשטאלט מוסטערהאפט אויסגעשטעלט.

צו דער בעקוועמליכקייט פון דער ג. קונדשאפט האט ה׳ פאלקמאן איבערגעטראגען דעם זאאלאגישען אנשטאלט אין א גרעסערן לאקאל אויף אנדזשעיא 7 און האט פערזעהן דעם אנשטאלט מיט ראסאווע הינט פון די גרעסטע ביז צו די קלענסטע, אלערליי קאנארקעס, רעדעוודיגע פאפוגייען, קעץ, וואונדערשעהנע עקזאטישע קאנארקעס, געוויקסען, אקיואריומס, שלאנגען, טויבען א.אז.וו. אויף לאגער געפינען זיך פערשידענע שטייגען.

ה׳ פאלקמאן איז זעהר ליבענסווירדיג אין געבען ערקלערונגען בנוגע דעם האדעווען פייגל און חיות. אויף לאגער פערשידענע עסענווארג פאר קאנארקעס און אלערליי פייגעל, ווי אויך הייל-מיטלען.

אזוי ווי דער בעזוך איז אהן קויפסציואנג ווערט רעקאמענדירט אלעמען צו בעזוכען דעם דערמאהנטען הערליכען זאאלאגישען אנשטאלט פון ה׳ פאלקמאן.

לוסטראציע ביי פירמעס פון דער האלץ-אינדוסטריע

(א) די ארבייטער פון דער האלץ־אינדוסטריע האבען אינטערווענירט ביים ארבייטס - אינספעקטאר וועגען דעם, וואס פיל פירמעס האלטען נישט דעם קאלעקטיווען אפמאך. איז שייכות דערמיט וועט דער ווייטע ארבייטס - אינספעקטאר וולאזשעק אדורכפיהרען א לוסטראציע און די דאזיגע פירמעס וועלען בעשטראפט ווערן.

צוזאמענשטויס פון א טראמוואי מיט א פוהר

ס׳פערד דערהרגעט. פוהרמאן פארוואונדעט

(א) נעכטען 9 פריה, האט דער טראמוואי נומער 14 זיך צוזאמענגעשטויסען אויף פעטריקאווער גאס 260 מיט א דארפישער פוהר. די פוהר איז צעשמעטערט געווארען און ס׳פערד דער׳הרג׳עט. דער פויער וולאדיסלאוו סוטער איז פערוואונדעט געווארען. די פאגאטאוויע האט איהם געגעבען הילף. צוליב דעם איז דער טראמוואי - פערקעהר אפגעשטעלט געווארען א האלבע שעה צייט.

א דינסטמעדעל האט „אויפגערוימט“

ציהרונג און געלד

(א) לאה רעפעפארט (אל. קאשטשושקי 41), האט מיטגעטיילט דער פאליציי, אז איהר דינסטמעדעל איטע טראן. האט אויסגענוצט א מאמענט ווען ס׳איז קיינער נישט געווען אין דערהיים און צוגענומען ביזשוטעריע און געלד און אנטלאפען.

נעכטען איז דאס דינסטמעדעל ארעסטירט געווארען מ׳האט ביי איהר געפונען א טייל פון דער גנבה.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9 טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אוונט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

קליינער פעליעטאן

פרשה „פה סגור“

ס׳איז א וואוילע זאך דאס מין אפיציעל! — זאגט שמיל־שמעלקי — וואויל, ווי די וועלט!

און אז די וועלט איז א וואוילע זאך — אזא יאהר אויף איהר! — דאס ווייסען מיר דאך פון די ששת ימי בראשית אן, ווען חוה האט קאליע געמאכט אדם׳ען דעם מאגען מיט א צוגעפוילט עפעל...

ס׳הייסט קאליע האט זי איהם אוודאי געמאכט דעם מאגען מיט עפיס אנדערש, (ווארום, משטיינס געזאגט, וואס אנ׳עפעל קען שוין קאליע מאכען!) אבער אפיציעל פערציילט דער חומש — אנ׳עפעל...

נו, מילא, זאל זיין אנ׳עפעל...

אוודאי לוינט זיך עס אזוי דעם חומש צו דערציילען, בכדי אפצוווענדען דאס פאלק פון דער עיקר־סיבה, און ווארפען אנ׳אומחן אויף גן־עדן עפעלעך!...

און אויף אזא אופן האט דער בורמיסטזש פון גן־עדן ארויסגעגעבען אנ׳אפיציעלען קאמוניקאט א ן בראשית.

ציהט זיך עס שוין אזוי פון בראשית ביז היינט צו טאג, און וואו עס איז דא א ויהי — וואו עס איז עפעס נישט גלאטיג די מעשה, וואו עס ספאטיקעט זיך עפיס אויף „שלוש רגלים“, קומט דער פזמון — אפיציעל.

ס׳הייסט, עס איז נישט געווען אזוי ווי עס איז געווען, נאר עס איז געווען אנדערש, צי נאך בעסער — ס׳איז גאר גארנישט געווען!

לא דובים לא יער, נישט קיין בוידים און נישט קיין קלאץ, נישט קיין האק און נישט קיין פאק — גאלע גארנישט און גארנישט שבגארנישט.

מיט איינעם ווארט — עס גייט איצט די סדרה „פה סגור“, און — די לוויות זענען פארגעקומען נעכטען.

שמילשמעלקי

פאליטישער פראצעס

(א) אין קרייז־געריכט איז נעכטען פארגעקומען א פראצעס געגען ראובן קלאדאווסקי און נתן קלעקס. ביידע זענען זיי אנגעקלאגט געווארען אין קאמוניסטישער טעטיגקייט. דאס געריכט האט זיי פערמשפט צו איין יאהר תפיסה יעדען.

צוויי פרויען פערמשפט

פאר 'אונטערווארפען זייערע קינדער

(א) אויף דער בעשולדיגונגס־באנק זענען געזעסען צוויי פרויען. יועלכע זענען אנגעקלאגט געווארען אין אונטערוואַרפען זייערע קינדער.

דאס געריכט האט די מוטער׳ס פערמשפט צו 6 חדשים תפיסה. דאס אויספיהרען די שטראף איז אפגעלעגט געווארען אויף אנ׳אומבעשטימטער צייט.

ה. אקערמאן

ער און זיינע פרויען

ראמאן פון יודישען לעבען

25

אזוי צאהלט מען אפ פאר גוטס? — האט נתן ביי זיך אליין געפרעגט, און זיין געוויסען האט איהם זעהר געפלאגט. האט ער איצט בעשלאסען ארויסצוציהען זיך פון זיין צימער נאך איידער דער באלעבאס זיינער קומט, ער זאל איהם נישט דארפען קוקען אין די אויגען אריין.

איידער ער איז אוועקגעגאנגען פון הויז אויף נישט אומקעהרען זיך אהינצו מעהר, האט ער איבערגעלאזט פאר זיין באלעבאס א בריף, אין וועלכען ער האט איהם אפגעדאנקט פאר זיין גוטסקייט צו איהם און ער האט איהם אנגעגעבען א תירוץ, אז ער ציהט זיך ארויס פון איהם דערפאר, ווייל ער קאן זיך צו גאו׳נישט צושלאגען און זיצען ביי איהם בחינם וויל ער נישט.

דערשלאגען און ארצפגעפאל׳ען ביי זיך אין די אייגענע אויגען, האט נתן זיך ארויסגערוקט פון זיין צימער, אז זיין באלעבאסטע זאל נישט בעמערקען און ער האט זיך ווידער געלאזט געהן איבער דער שטאט אהן א צוועק און אהן א ציל.

קיין גראשען נישט ביי דער נשמה, הונגעריג און פערצווייפעלט, איז נתנ׳ען געקומען א געדאנק אין קאפ אריין, פון וועלכען ער האט זיך אין אנהויב אליין דערשראקען, אבער ביסלעכווייז האט ער זיך צו איהם צוגעוואוינט און ער האט שוין ביי איהם נישט אויסגעזעהן אזוי שרעקליך.

דער געדאנק איז געווען בעטלען. ער וועט דאך נישט ווארטען, ביז דאס חיות זיינס וועט איהם אויסגעהן ,ביז ער וועט א טויטער פון הונגער פאלען אויף דער גאס. וועט ער פרובען זעהן וואס מ׳קען טאן אויף אזא אופן.

און יאט האט ער זיך מיט א געמאכטען קוראזש א לאז געטון צו א קראם. ס׳איז געווען א קראם פון מאנופאקטור. אינעווייניג זענען געזעסען א פאר קונדען, מיט וועלכע דער אייגענטימער האט זיך געהאלטען אין אפפארטיגען. נתן האט געווארט. דאס הארץ האט ביי איהם געקלאפט, די פיס האבען געציטערט און ער האט שוין באלד חרטה בעקומען וואס ער איז גאר אהין אריינגעקומען. דער אייגענטימער האט איהם אבער בעמערקט און ער האט זיך צו איהם העפליך געווענדעט:

— א ווײלע נאר, מיין הער, און איך וועל זיין מיט אייך.

— א שעהנער „מיין הער“ בין איך — האט זיך נתן געטראכט, און ערשט איצט האט איהם רעכט באנג געטון אויף דער גאנצער געשיכטע.

באלד איז דער מאן פערטיג געווארען מיט זיינע קונדען און ער איז צוגעקומען צו נתנ׳ען און האט ביי איהם געפרעגט:

— יא, מיין הער, עפעס א פיין שטיקעלע סחורה פאר א גארניטור?

— ניין — האט נתן געענטפערט און ער האט געפיהלט, אז אלע בלוטען קומען איהם אין פנים אריין — נישט קיין סחורה וויל איך, נאר עסען. יא, עסען — האט נתן איבערגעחזרט זיינע רייד — איך בין הונגעריג...

אין דער גרעסטער ערנסטקייט, נישט ענטפערנדיג נתנ׳ען אפילו איין ווארט, האט דער אייגענטימער פון דער קראם אנגעהויבען אויסקעהרען זיינע קעשענעס, וועלנדיג ווייזען נתנ׳ען, אז ער האט נישט קיין גראשען געלד.

ווען נתן איז מיט לייד׳גען ארויס פון דער קראם האט ער געבערענט פאר בושה און פאר שאנדע אי, הייסט עס, ער האט פון זיך געמאכט א בעטלער, אי ער׳שט ער האט נישט אויף אפצועסען...

— ניין, ס׳מוז איינמאל פאר אלעמאל נעמען א סוף.

— גאט אין הימעל! — האט ביי זיך נתן געטראכט, — איז ער ווירקליך שוין אזוי קיין לייט נישט, אז ער האט זיך שוין ארונטערגעלאזט אזוי נידעריג, ווי אויסצושטעקען א האנד!...

דעם גאנצען טאג איז נתן אזוי ארומגעגאנגען איבער דער שטאט און ער האט נישט געהאט אין זיין מויל. עס האט זיך שוין דערנעהנטערט די נאכט. ער געהט אזוי איבער די גאסען און טראכט:

— ווי אזוי מאכט ער פארט, ער זאל האבען א דאך איבער׳ן קאפ און א שטיקעל ברויט...

ער האט אזוי אויסגעשפאנט א האלבע שטאט, גלאט אזוי, אהן א שום אינטערעס, אבי געהן און דערווארעמען. ס׳איז שוין געווען ארום האלבע נאכט אין די זייטיגע גאסען איז שוין געווען שטיל און פינסטערליך. שטילע פארלעך זענען געגאנגען געארעמט. פרויען־קליידער האבען געשורשעט און האבען געצונדען די ליידענשאפט. עס האבען זיך געהערט פרעכע געלעכטערס אין דער נאכט...

נתן איז שוין געווען מיד פון אזוי פיל ארומגעהן. מיד און הונגעריג...

פלוצים האט נתן דערהערט טריט הינטער זיך. און ער האט זיך אומגעקוקט. ס׳איז געווען אויף א זייטיג געסעל און מ׳האט געזעהן גאר ווייניג מענשען דורכגעהן. נתן האט פאר זיך דערזעהן א יונג מיידעל פון ארום צוואנציג — צוויי־און־צוואנציג יאהר.

— גוטען אוונט! — האט דאס מיידעל צו איהם געזאגט, — ווילסט געהן?... איין רובל...

— איין רובל? — האט נתן ווי איבערגעפרעגט איהרע ווערטער — און נישט זאגענדיג איהר א ווארט האט ער אויסגעקעהרט זיינע קעשענעס, ווי דער אייגענטימער פון דער מאנופאקטור־קראם האט עס געטון צו איהם.

ס׳מיידעל האט נתנ׳ען גוט אריינגעקוקט אין פנים אריין, האט פאר א ווײלע גארנישט געזאגט, דערנאך האט זי ארונטערגערוקט איהר האנד אונטער זיין ארעם און זי האט צו איהם א זאג־געטון:

— קום, — סאי ווי...

נתן האט זיך דערפיהלט דערנידריגט און פערשעהמט דורך דעם אנבאט פון דער ארימער גאַסען־פרוי — און ער האט פארגעלייגט א תירוץ:

— ס׳איז שפעט, און איך מוז נאך ערגעץ עמיצען טרעפען.

אבער דאס גאסען־מיידעל האט זיך איינגעשפארט, אז ער מוז נאר זיין מיט איהר.

נתן האט זיך געפיהלט זעהר נידריג, אז ער האט שוין געקענט ארויסרופען רחמנות ביי א גאסען־פרוי און ער האט איהר ווידער געגומען ערקלערען, אז ער איז זעהר פערנומען, ער מוז עמיצען זעהן נאך היינט ביינאכט — און זי וועט ער זעהן אנ׳אנדערש מאל, אויב זי וויל שוין דוקא אזוי שטארק זיין מיט איהם...

אבער דאס גאסען־מיידעל האט זיך ווייניג וואס צוגעהערט צו זיינע רייד, און זי האט איהם דאך אהיימגעבראכט צו זיך אין צימער.

— הער זיך איין — האט זי איצט צו איהם געזאגט אהן שום צערעמאניעס — כ׳דערקען אן דיר, אז דו האסט געזאגט א ליגען, האסט נישט וואו צו געהן, און כ׳וועל מיט דיר נאך געהן ווייטער, — האט זי פארטגעזעצט איהרע רייד, — איך דערקען אפילו אן דיר, אז דו האסט נישט וואו צו שלאפען און אז דו ביזט הונגעריג אויך... און דו דארפסט זיך אפילו נישט פרובען פערענטפערן פאר מיר... כ׳ווייס, אז ס׳איז אזוי... — אין הער־זשע וואס איך וועל דיר זאגען. — איך געה ארויס אויף דער גאס, כ׳וועל דורך דיר נישט א ווערען דיין געלד. אט האסטו — אין קיך אויפ׳ן טיש איז דא ברויט, סארדינקעס, און דו קענסט זיך אויך מאכען טיי, אויב דו ווילסט... דערנאך קענסטו זיך לייגען שלאפען אט אין דעם צימער (און זי האט איהם אנגעוויזען נעבען דער קיך א צימערל, וואו ס׳איז געשטאנען א בעטעל), און מארגען וועלען מיר זעהן ,וואס מיר האבען צו טון...

(פארטזעצונג קומט)

אטאקעס פון די אויפשטענדיגע אין מאדריד ריכט מען זיך אויף א גאז-אנגריף

פ א ר י ז, 7 (ספ. טעל.)

דער האוואס־קארעספאנדענט אין פאמפעלון איז מודיע, אז אפטיילונגען פון פולק. בעארלעגווי האבען היינט איינגענומען פערנאנדעס דע ליזה. א קאמף די שטאט פאנטאראביא און דעם פארט גוואדעלופא. די אויפשטענדיגע אטאקירען ווייטער, גייענדיג אין דער ריכטונג צום פארט סאן־מארקאס.

די אנפיהרערשאפט פון די אויפשטענדיגע רעכענט, אז סאן סעבאסטיאן וועט זיך א ליאדע מאמענט אונטערגעבען, ווייל די דאזיגע שטאט איז ארומגערינגעלט און איהר לאגע איז האפנונגסלאז.

עס ווערען אויך אטאקירט פאסאיעס און רענטעריא.

לויט ידיעות פון מאדריד, ריכט מען זיך אין דער הויפט־שטאט אויף א גאז־אטאקע.

ריא־דע־זשאנייראָ, 7 (ספ. טעל.)

דער שפאנישער אמבאסאדאר אין בראזיל, ווינצענטי סאלעס, האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע.

ל א נ ד א ן, 7 (ספ. טעל.)

לויט אן אויפטראג פון דער ענגלישער אמבאסאדע, האבען 35 ענגלישע בירגער היינט אין צוזאמען פערלאזט מאדריד. עס ווערען דארט געמאכט פיבערהאפטע צוגרייטונגען קעגען א שטעלען זיך דעם גאז־אנגריף.

ל א נ ד א ן, 7 (ספ. טעל.)

אין אווענד זענען ארויסגעשיקט געווארען מיט אן אעראפלאן קיין שפאניען פאר'ן „ארבייטער־געזונד־קאמיטעט" אין בארצעלאנא 3 פעק רפואות און כירורגישע אינסטרומענטען. אזא טראנספארט מעדיקאמענטען וועט ארויסגעשיקט ווערען יעדע וואך.

פ א ר י ז, 7 (ספ. טעל.)

אלס צייכען פון סימפאטיע פאר דער מאדרידער רעגירונג, איז אין די פראנצויזישע מעטאלורגיע־פאבריקען פארגעקומען א 1־שעה׳דיגער פראטעסט־שטרייק וואס האט ארומגענומען 225000 ארבייטער אין 2,500 אונטערנעהמונגען. קיין אינצידענטען זענען נישט פארגעקומען.

פ א ר י ז, 7 (ספ. טעל.)

אין אן ארטיקעל, אין „הומאניטע" ווערען אפגעווארפען די ארגומענטען פון פרעמיער און זיין דערקלערונג, אז „דאס אפזאגען זיך פון נייטראליטעט בנוגע די געשעהענישען אין שפאניען, וואלט ארויסגערופען אן אלגעמיינעם קריג".

פ ל י מ ו ט, 7 (ספ. טעל.)

די מיטגלידער פון טרעד־אוניאנען־קאנגרעס האבען אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכע עס ווערען אויסגעדריקט ברידערליכע וואונשען פאר'ן שעף פון דער שפאנישער רעגירונג לארגא קאבאלערא. די בעטייליגטע אין קאנגרעס פערפליכטען זיך אונטערצושטיצען מיט אלע מיטלען דאס שפאנישע פאלק אין זיין פרייהייטס־קאמף.

ל א נ ד א ן, 7 (ספ. טעל.)

די בריטישע רעגירונג האט ארויסגעשיקט א איינלאדונג צו די פעראינטערעסירטע רעגירונגען וועגען בעטייליגען זיך אין דער ערשטער סעסיע פונם קאנטראל־קאמיטעט פאר נישט אינטערווענירען אין די שפאנישע ענינים. דער אנהויב פון דער קאנפערענץ — מיטוואך.

לאיד דזשארדזש'ס „אריגינאליטעט"

מ י נ כ ע ן, 7 (ספ. טעל.)

נאכ'ן צוריקקעהרען זיך פון זיין אודיענץ ביי היטלערן אין בערכטעסגאדען, האט לאיד דזשארדזש היינט אריינגעלייגט א קראנץ אויפ'ן דענקמאל פון די געפאלענע אינם וועלט־קריג. אויפ'ן קראנץ איז געווען אן אויפשריפט: „מיט'ן טיפסטען כבוד דעמאן איך די טאפפערע זעלנער, וועלכע זענען, קעמפענדיג פאר'ן פאטערלאנד, געפאלען בעת'ן גרויסען קריג".

לאיד דזשארדזש איז שוין אלט, און דער זכרון דינט איהם משמעות נישט גוט. א נישט וואלט ער געדענקט אינם פסוק: „גאט, שטראף ענגלאנד!"...

גרויסע קאנפערענץ פון'ם ענגלישען יודענטום

ל א נ ד א ן, 7 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז פארגעקומען א גרויסע קאנפערענץ פון די ענגלישע יודען. לויט דער איניציאטיווע פון דער בריטישער סעקציע ביי דער יודישער אגענץ.

עס זענען אנגענומען געווארען איניגע רעזאלוציעס און צווישען זיי — א פאדערונג צו פערשטארקען די זעלבסטפערטיידיגונגס־מעגליכקייטען ביי די יודען, און נעגען אפשטעלען די עליה.

לעצטע דעפעשען

וו א ר ש א, 7 (טעלעפאניש)

שבת איז אין יוסטיץ ־ מיניסטעריום פארגעקומען א זיצונג פון דער צווישען־מיניסטעריאל קאמיסיע, וועגען דער פראגע פון לאקאטארען ־ שוץ פאר געוועלבער פון 3־טער קאטעגאריע, וואס ווי בעקאנט ווערט זיי אפגעשאפען דעם 1־טען אקטאבער ה. י.

מ'ווייסט, אז די ווירטסלייט גרייטען זיך אויף גרויסע תוספות און אויף עקסמיסיעס. דאגעגען בעמיהען זיך די לאקאטארען ־ פעראיינען, אז דאס געזעץ זאל נישט אפגעשאפען ווערען. און אז מען זאל דעם טערמין פראלאנגירען.

מארגען וועט וועגען דעם ענין פארקומען אין פינאנץ־מיניסטעריום א קאנפערענץ מיט פארשטעהער פון הויז־ווירטען, לאקאטארען און סוחרים־פעראיינען.

וו א ר ש א, 7 (טעלעפאניש)

היינט האט אין קרייז־געריכט געזאלט פארקומען א פראצעס געגען דעם רעדאקטאר פון „דזשענניק נאראדאווי", ביאלאשעוויטש, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין א פרעסע־פערברעכען.

דער בעשולדיגטער האט זיך צום פראצעס נישט צוגעשטעלט, דעריבער האט דער פראקוראר פעראָרדענט איהם תיכף צו ארעסטירען.

פאליציי האט איהם ארעסטירט. מ'פערלאנגט פון איהם א קויציע 100 זל.

וו א ר ש א, 7 (טעלעפאניש)

דער געג. רידז־שמיגלי, וועלכער האט געזאלט קומען קיין ווארשא היינט, וועט ערשט קומען מיטוואך.

ער זאל זיך האבען וועגען פריוואטע ענינים אפגעשטעלט אין איטאליען

וו א ר ש א, 7 (טעלעפאניש)

דער רעזולטאט פון די קהלה־וואהלען אין ווארשא איז פאלגענדער:

בונד — 14 מאנדאטען (מעגליך א 15־טער), נאציאנאלער בלאק — 10, אגודה — 11, מזרחי — 4 מאנדאטען.

דינסטאג וועט אפגעהאלטען ווערען די לעצטע זיצונג פון דער הויפט־וואהל־קאמיסיע, אויף וועלכער עס וועט דעצידירט ווערען, צי נאך 1 מאנדאט וועט בעקומען דער בונד אדער דער בלאק.

פער'חתמ'עט דעם ענדעקישען לאקאל אויף שטערלינגא גאס

זונטאג נאכמיטאג האט די מאכט פער'חתמ'עט דעם לאקאל פון דער ענדעקישער ארגאניזאציע אויף שטערלינגא גאס עק צעגעלניאנא.

בעת'ן פער'חתמ'ען דעם לאקאל זענען ארעסטירט געווארען עטליכע ענדעקישע מיטגלידער, צווישען וועלכע ס'האט זיך אויך געפונען דער פרעזעס פון דער דאזיגער פלאצובקע, קראליקאווסקי.

ליקווידירט דער שטרייק אין דער סוויטער־בראנזשע

(א) דער שטרייק אין דער סוויטער־בראנזשע, וואס האט געדויערט 2 וואכען, איז נעכטען ליקווידירט געווארען. ס'איז געשלאסען געווארען א קאלעקטיווער אפמאך פון די ארבייטער אין א צאהל פון צוויי טויזענד, זענען צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

א טויטער אין וואלד

(א) אין דארף קאטלען אונטער לאדז, האט מען אין א וועלדעל געפונען א טויטען קערפער פון א 50 יאהריגען מאנספערשוין, דער טויטער קערפער איז שוין געווען אין א צושטאנד פון צופאלונג מ'איז זיך דערום משער, אז דער טויטער ליגט שוין א לאנגע צייט, די מערדער האבען איהם געהאט צוגעדעקט מיט בלעטער.

דער שוועהר האט צולאנג געלעבט

האט איהם דער איידעם „אפגערוימט"

(א) אין דארף לודוויקאוו, הינטער לאדז, האט אן איידעם דערהרג'עט זיין שוועהר. דער איידעם הערמאן סין, האט גמאכט טענות צום שוועהר, גאטפריד ניכט, דערפאר וואס ער שרייבט איהם נישט אפ די ירושה ביים לעבען, נעכטען האט אויסגעבראכען א מחלוקה, און דאס איידעמל האט דעם שוועהר צעשפאלטען דעם קאפ, פון וואס ער איז באלד געשטארבען.

די פויערים פון דארף האבען דאן בעלאנגערט קינ'ס הויז און איהם געוואלט לינטשען. די אנגעקומענע פאליציי האט איהם בעפרייט פון דער בעלא גערונג. דער מערדער איז א געשמידטער אין קייטען אפגעפיהרט געווארען קיין לאדז, וואו ער איז איינגעזעצט געווארען אין תפיסה.

Dr. Zalcwasser

כ י ר ו ר ג

CEGIELNIANA 19, tel. 125-27

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 1—2 מיטאג און פון 4—6.30 אוונט

צוערשט געטרונקען „אויף ברודערשאפט"...

אין דערנאך אוועקגעלעגט א טויטען

(א) מיט עטליכע טעג צוריק, האט מען אין פעלד אונטער פאביאניץ געפונען א טויטען קערפער. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דאס איז א פויער סטאניסלאוו אשאר פון א דארף אינטער פאביאניץ.

מיט א טאג פריהער האט ער אין א שענק געטרונקען מיט צוויי פשיאטשעלעס טשעשאק און האנטקע. נאכן טרינקען, זענען זיי ארויס זיך א־ביסעל אויסלופטען. הגרוויל האבען זיי אשאקן דערלאנגט מיט א האק איבערן קאפ, און איהם דער הרג'עט. נאכן „שטיקעל ארבייט". האבען זיי איהם אוועקגעפיהרט אונטער דער שטאט.

ביידע „פשיאטשעלעס" זענען נעכטען ארעסטירט געווארען.

דרך-ארץ פאר'ן „פאן דאזארצע"

צעבראכען א יודישען בעל-עגלה די פיס. - פערמשפט אויף 1 יאהר תפיסה

(א) צום בעל־עגלה הערש ראזענבערג, וואס איז געשטאנען מיט דער פוהר אויפ'ן באלוטער מארק, איז צוגעקומען א סטרוזש סטאניסלאוו פיעטשאק, און גענומען זידלען, פארוואס ער האט זיך אוועק געשטעלט און געהייסען איהם אוועקפאהרען. ווען דער בעל־עגלה האט נישט אויסגעפיהרט דעם „חאזקאז" פון פאן דאזארצע, האט ער זיך געווארפען אויפ'ן יודישען בעל־עגלה מיט אן איזערנעם דראנג און איהם צעבראכען די פיס.

נעכטען איז דער סטרויש געשטאנען פארן געריכט, ער איז פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה.

פון צענטראלען ראד-פערקעהר-פעראיין

היינט אין אווענד קומט פאר אין לאקאל פון צענטר. ראד פערקעהר ־ פעראיין פילסודסקיעגא 43 א טרויער זיצונג געווידמעט דעם „טראגיש פערשטארבענעם פערוואלטונגס ־ מיטגליד ג"ע יעקב גליצענשטיין. אלע חברים ווערען דעריבער אייפגעפאדערט צו קומען.

געכאפט מיט'ן „פעקעל"

וועש-גנב פערמשפט אויף א יאהר תפיסה

(א) אין דער נאכט פון 20־טען יולי ד. י. האט מען פון בוידעם אויף שרודמיעסקא 6, ארויסגעגנב'עט וועש אין דער ווערט פון 800 זל. דער גנב אלפאנס דאברעצקי איז געכאפט געווארען מיט'ן פעקעל. נעכטען איז ער פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה.

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון צייהן און יאסלעס

האט זיך איבערצויגען אויף

Piotrkowska 56, tel. 129=77.

רעפעראט פון זאב זשאבאטינסקי אין פילהארמאניע

שבת דעם 12 ד .ח. קומט פאר אין פילהארמאניע א רעפעראט פון פרעזידענט פון דער נ. צ. א. וול. זשאבאטינסקי א. ד. ט. „זיין, אדער נישט זיין".

עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אז דאס קומען פון בעקאנטען ציוניסטישען מנהיג אין איצטיגען מאמענט פארן ציוניזם האט ארויסגערופען א פערשטענדליכע פעראינטערעסירונג אין די קרייזען פון נאציאנאלען יודענטום אין לאדז.

א גונב מי הגנב...

ביידע גנבים פערמשפט צו 8 חדשים תפיסה

(א) דעם 20־טען יולי ד. י. האט חנעך בענטשינסקי (צעגעלניאנא 30) אוועקגעשטעלט זיין ראווער פארן געוועלב. ווען ער איז ארויסגעקומען איז שוין פון ראווער קיין זכר נישט געווען ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דעם ראווער האט געגנב'עט לעאן זאקושעווסקי.

מיט עטליכע טעג שפעטער, איז דער גנב אוועק מיט'ן ראווער אויף שייבלערס מארק און געוואלט איהם פערקויפען. ווען דער גנב האט זיך פערגאפיעט, איז אונטערגעשפרונגען א צווייטער גנב און אוועק מיט'ן ראווער. מ'האט איהם נאכגעיאגט און געכאפט, דער צווייטער גנב איז מאריאן דאברעץ.

נעכטען זענען ביידע גנבים געשטאנען פארן געריכט און ארויסגעכאפט א פסק פון 8 חדשים.

ראדיא - פראגראם

דינסטאג, דעם 8־טען סעפטעמבער

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.20 ידיעות, 7.40 מוזיק (פליטען), 8 אודיציע פאר שולען, 11 קאנצערט פון פליטען, 11.30 אודיציע פאר קינדער, 11.57 צייט־סיגנאל, 12.03 מוזיק (פליטען), 12.13 ידיעות, 1.10 הויזווירטשאפט, 3.27 לאדזער בערזע, 3.30 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.45 פון פ. ק. א., 4 קאנצערט, 4.45 רעפעראט, 5 שלעזישע לידער. 5.20 פידעל־קאנצערט (פליטען), 5.50 שמועס, 6 אודיציע פאר קינדער. 6.15 אפערן־אריעס, 6.25 רעקלאמע ־ קאנצערט, 6.40 רעקלאמע ־ שמועס, 7 פערוויילונגס־קאנצערט, 8.40 אווענד־ידיעות, 8.50 אקטועלער שמועס, 8.55 אפערע (בעת די פויזעס — ספארט־ידיעות).

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15. טעל. 149=07

ספעציעל־ארצט פאר מענער ־ שוועכע־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

אנגענעהמע איבערראשונג

ערווארט היינטיגעס יאהר די מתפללים פון פילהארמאניע

שוין דאס 26־טע יאהר ווערט ארגאניזירט אין דעם בעקוועמען און לופטיגען זאל פון פילהארמאניע העכליכע ימים־נוראים דיגע דאווענען. יעדער סידאווענט איין מאל אין פילהארמאניע, דער בלייבט דארט א שטענדיגער דאוונער אויף די ימים־נוראים ווייל ס'איז בעקאנט, אז די ארגאניזאטארען בעמיהען זיך שטענדיג צו מאכען פאר די מתפללים דאס דאווענען ערנסט און אנגענעהם צוליב דעם, וואס עס ווערען אנגאזשירט די בעסטע וועלט־חזנים.

אויפ'ן היינטיגען יאהר איז אנגאזשירט געווארען דער יונגער חזן יצחק קרול, וועלכער האט, טראץ זיין יונגען עלטער, זיך בעריהמט געמאכט אומעטום מיט זיין העדליכער שטים און מתיקות־דיגען דאווענען.

חזן יצחק קרול וועלכער האט בעצייטען זיך קונה שם צו זיין ביים ברייטען עולם ליבהאבער פון יודישע נגינה, שטאמט פון א יחוס'דיגער משפחה געלערנט ביז 17 יאהר אין גרעסער ישיבה. די לעצטע צייט האט ער בעצויבערט די מתפללים אין דער קאלישער סינאגאגע, וועלכע זענען מיטגעריסען געווארען פון זיין ליריישער שטים און זויבערער דיקציע

חזן קרול איז דער ערשטער קאנדידאט אויף קאטאוויצער אויבער־קאנטאר. ער וועט דאווענען מיט א גרויסען איינשטודירטען כאר.

פון פוילישען טעאטער

היינט 8.30 ווערט געשפילט די קאמעדיע „ניעאוס־פראווידלנא גארדינא".

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

ד ע וו י ז ע ן:

האלאנד	360.80
לאנדאן	26.77
ניו־יארק (קאבעל)	531
פאריז	34.93
פראג	21,96
ציריך	173,20

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	[illegible]
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	— —
3 " " II.	81,75
4 " דאלארובקע	— —
7־ " סטאביליזאציע	50
5־ " ווארשאווער	53
5־ לאדזשער	47,50

Dr. med. J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

אנדזשעיא 4, טעל. 228-92.

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאג.

Lek. Dentysta

St. Gelberg

Zawadzka 14, tel. 108-33

צוריקגעקעהרט.

Dr. med. J. Schlosser

כירורג

ul. CEGIELNIANA 30

tel. 122=16

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 4—7 אוונט

Dr. med.

M. GLAZER

ספעציאליסט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

ZACHODNIA 64, tel. 185=49

נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.

זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג.

אכטונג! די בעקאנטע יובילער-פראצאוניע פון

M. KORNBLUM

(dawn. Poudniowa 8) איבערגעטראגען אין גאנצן איבערגעטראגען

פילסודסקיעגא 57 לינקע אפיציגע, II איינגאנג, II שטאק. טעל. 255-76

גלייכצייטיג מאך איך בעקאנט, אז מיין פראצאוניע איז צוגעפאסט געווארן צו פלאטין-ארבייטן, אזוי גערופענע ווייסע, ס'ווערט אויסגעפירט אויסגעצייכנטע ארבייט לויט נייעסטע מאדעלן צו צוגענגליכע פרייזן.

קלאנג-קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

היינט און פאלגענדע טעג!

סויל מיט בראוואר! פול מיט שטארקע איינדרוקן און ראמאנטיזם. עפאס פון רעזשי Frank Lloyd

הויפט-מייסטערווערק פון דער פראדוקציע Metro-Goldwyn Meyer

„BOUNTY"

היינט און פאלגענדע טעג!

אין די הויפט-ראלען: CHARLES LAUGHTON, CLARK GABLE, Fr. TONE

מיר ווילן דעמאנסטרירן טראדיציאנעל נור פילמען פון העכסטן קינסטלערישן ווערט.

אונזער דעוויז: **קאפיטאל פאר אלע! אלע אין קאפיטאל!**

בעסטער רעפערטואר! די נידריגסטע פרייזן! באלקאן 54 גר. I פל. 1.09 זל. II פל. 85 גר.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

ס'ווערט געזוכט א מיטניהער צו מענער-מאגאזין, וואס זאל קענען אויס-פרעסן. צו ערפאהרען ביי פ. זילבער-גלייט, פולנאצנא 14.

נויטיג פון זאפארט אנ'אנשטענ-דיגער יונגערמאן אין א ביורא. זיך צו ווענדן צווישן 2-3 נאכמ. אין ביורא „Zenit", Piotrkowska 82.

נויטיג א האנד-נייהערין צו סווי-טערס, ווי אויך א האנד-שטיקערין, באלד זיך ווענדן 11. ליסטאפאד 49, פראנט, 3. שט. וו. 17.

ס'איז נויטיג א לערן-יונגאל צו לייכטע ארבייט, באלד געצאהלט. לימא-נאווסקיעגא 9, געגענאיבער דעם טויער, 4. שטאק.

אנ'ערשטקלאסיגע פערקויפערין פון דער שיך-בראנזשע קען זיך מעלדען אין דער שיך פירמע „Ite" ציגעל-גאס 1.

פערשידענעס

ס'ווערט געזוכט צו קויפען א 10-ער שטריק-מאשין אין גוטן צושטאנד אויך די פירמע. אפערטען אין אדמיניסטר. אונטער „H. G."

אכטונג! א מעכאנישע דאמף-גרויס-וואשאנשטאלט מיט גוטער עקזיסטענץ אין נדיניא, גיט 2000 זל. מאנאטליך א פערדינסט, איז צוליב אויסוואנדערונג נאך דייטשלאנד, גינסטיג צו פערקויפען. אפערטען אונטער „2000 זל. פערדינסט" אין אדמ. פון דער צייטונג.

צו פערקויפען א 9-ער וואלטער-אריגינאל סוויטער-מאשין אין בעסטען צושטאנד גלייך צו דער ארבייט. וואל-באנסקא 19, וו. 17.

וווילסטע פערקויפען א ניימאשין און ערצילען דעם העכסטען פרייז? ווענד זיך צו:

Skład maszyn do szycia

Singer i Lachman

Łódź, Zydowska 2, telefon 246-73.

Zakład zoologiczny

O. FOLKMAN

Łódź, ul. Andrzeja 7

(przy Piotrkowskiej) tel. 124-76

עמפפעהלט: הינט און ראסאווע קעץ, הארצער-קאנארקעס פון 10 זל. או. גע-וועהנליכע און געפוצטע שטייגען, מכשירים צו באדען פייגל, מארפעס, פאפוגייס און פאפוגשקעס, פייגעל און עקזאטישע פישלעך, עסענווארג לעבעדיג און רויהע פאר פישלעך, אקווארייומס און טעראריעס, זשווילווען, שלאנגען א. ז. וו. נאשעכץ פאר קאנארקעס און פאפוגשקעס, טויבען און ראסאווע דרוב, איינגעלעך פון ראסאווע דרגב הענגעס - מיטלען, פראשקעס - פליסיגקייט געגען חערים פאר פייגל און הינט, מעג-טעלעך פאר הינט און פאכמענייש צוזא-מענגעשטעלטע מישונגען אלס עסנווארג פאר קאנארקעס און פאפוגשקעס. ס'ווערען אנגענומען אלערליי פייגעל א. ז. וו. צום אויסהיילן.

גרויסער אויסוואהל פון מכשירים צו פיש-פאנגען.

מעסיגע פרייזן! פאכמענישע בעדינונג

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"

28 פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער. סאמ-בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.

ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפעראטורן פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס: עס ווערען אנגענומען אלע ערט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

פרייע פאסטענס

א לערן-יונגאל פון ארענטליכע על-טערען, וואס וויל זיך אויסלערנען דאס טאפעצירער-פאך, קען זיך מעלדען צום טאפעצירער ל. מרוז, צעגעלניאנא 58.

טיכטיגע אגענטען און אגענטינס ווערען געזוכט צו זעהר א גאנגבאר אר-טיקעל מיט גוטע רעפערענצען. אפערטען אין אדמ. פון „נייעם פאלקסבלאט" אונ-טער „גוטע רעפערענצען".

נויטיג א מיידעל צו האנד-שטיקעריי און א מאשינערין מיט א ניי-מאשין צו סוויטערס און א לערן-מיידל. וושכאדניא 20 אין ברויט-געוועלב, ביי דאווידאוויטש.

ראקאלעז

איבערצוגעבען א שטוב, ערשטער שטאק, פראנט מיט א בעזונדערן איינגאנג אלס סובלאקאטאר. קאמיענגא 17, וו. 6.

א געוועלב אהן א וואוינונג זאוואדזקא 32 צו פערמיטען. צו ערפאהרען גדאנסקא 27. ביים אדמיניסטראטאר.

נאכט-לעגער. היגיעניש זעהר ביליג ווי אויך אויפ'ן חודש. צו ערפאהרען ביי קעמפינסקי, פיעטריקאווער 66.

Mieszkanie 6-pokojowe z kuchnią do wynajęcia przy Alei 1-go Maja № 5 od 1 października r. b. Wiadomość u dozorcy domu.

צו פערמיטען צימערן און קיכן פון זאפארט. צו ווענדען זיך צום ווירט ל. ראטבארד, שוו. יאקובא 6 א גאנצן טאג.

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע אבערלאק-נייהער (רין) און אנ'אויספער-טיגערין צו סוויטערס. צו ווענדען זיך ליוטאמירסקא 11, וו. 3.

אכטונג! שטריקערס מיט 8-ער מאשינען, ארויסצונעהמען ארבייט לוין קענען זיך מעלדען צו ליבראווסקי, צעגעלנ. 15. ישט קיין קוואליפיצירטע זיך נישט מעלדן. גלייכצייטיג קענען זיך מעלדען לערן-יונגלעך פון ארענטליכע עלטערן.

קוואליפיצירטע הערען - שניידער-ארבייטער קענען זיך זאפארט מעלדען פיעטריקאווער 64, וו. 45.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH

R. Frydwald

Piłsudskiego 69, tel. 190-48

עמפפעהלט

סאדעוואסער לעמאנאד

וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

א גוטע בשורה צום נייעם יאהר!

דאס בעוואוסטע קינסטלערישע פאטאגראפיע-אטעליער

„POLONJA"

31 גדאנסקא 31

האט בעקומען פון אויסלאנד די נייעסטע מוסטערן וואונש-קארטען מיט אייגענע פאטאגראפיעס. הער ס'איז האבען וואונש-קארטעז פרעכטיג אויסגע-פיהרט מיט אן אייגענער פאטאגראפיע, דארף זיך שוין ווענדן אין דעם פאטאגראפיע-אטעליער

„פאלאניא" גדאנסקא 31.

Dr. med.

Ignacy Margolis

אויגען-קראנקהייטען

Piotrkowska 113, tel. 165-17

צוריקגעקעהרט.

לעבער

הערען אויסגענומען ביליג ביי ג. נארדמאן שרודמייעסקא 8

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטן און מענער - שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אוונט זונטאג פון 10-2 מיטאג.

פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Lekarz-dentysta

PAJĘCKA-GAWARTIN

צוריקגעקעהרט

POŁUDNIOWA 13.

Dr. med.

J. GOLDBERG

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Śródmiejska 20, tel. 186-13.

נעמט אן פון 11-1 און פון 7-8 אווענד

Doktór

M. Kalisz

אוניווערזיטעט אין ראסטאק

צאהן-ארצט

סטאמאטאלאג - כירורגיע

פיעראצקיעגא 7 (וואנגעליצקא)

טעל. 108-26

אויפנעהם-שעה'ן פון 3-7.

צוריקגעקעהרט

Dr. med.

Ignacy Majbaum

כירורג

צוריקגעקעהרט

Wólczańska 36, tel. 203-10

נעמט אן פון 7 ביז 8 אווענד

אין לעטשניצע פיעטריק. 294, טעל. 12289

פון 5 ביז 6 אווענד.

DR. MED.

G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Traugutta 12, tel. 175-10

נעמט אן פון 11-2 און פון 5-830 אוו.

DR.

S. Kantor

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)

90 פיעטריקאווער 90

טעל. 129-45

נעמט אן פון 8-2 נאכמ. און פון 6-9 אוו.

Dr. B. Hurwicz

Choroby skórne i weneryczne

Piotrkowska 10

נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוו.

זונטאג און יום-טוב - פון 8-1 בייטאג.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.

P. Braun

צוריקגעקעהרט

ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57

נעמט אן פון 8-2 מיטאג און פון 4-9 אוו.

ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

פאר אונבעמיטעלטע-לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.

Klara Margolis

קאבינעט פאר פיזיקאלישער היילונג

Piotrkowska 113, tel. 165-17

צוריקגעקעהרט.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11. טעלעפאן 246-09

נעמט אן פון 8-9 פריה און פון 4-8 אוו

Lek.-Dentysta

Helena Halpern

Nurutowicza 2, tel. 170.96

צוריקגעקעהרט

נעמט אן א גאנצען טאג.

Lekarz-Dentysta

N. KACZANOWSKI

נעהמט אן אין אמבולאטאריום פון דער געז. „לינת המשמורים"

פילסודסקיעגא 21, טעל. 242-55

אין די שעה'ן פון 9-11 פריה און פון 5-9 אווענד.

צאהן-ארצט

F. GLIKSMAN-FREUNDLICHOWA

Zawadzka 16a – Wólczańska 2

telefon 164-47.

צוריקגעקעהרט

Doktór Med.

Szymon Grinberg

55 פילסודסקיעגא 55

טעלעפאן 168-58

נעמט אן פון 8-טען ד. ה.

פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטן

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.

וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע

אין טעטיג א גאנצן טאג און נאכט פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

Prywatne Pogotowie

„SZYBKA POMOC LEKARSKA"

tel. 15-111

BAŁUCKI RYNEK

(Zgierska 56)

Czynne przez całą dobę bez przerwy.

לעטשניצע

פאר וועגעריש-קראנקע מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

45 פיעטריקאווער

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאק-טאר פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.

E. WAJNBERGOWA

אויגען-קראנקהייטען

Dr. med.

M. WAJNBERG

נערוועז-קראנקהייטען

האבען זיך איבערגעצויגען אויף

LEGJONÓW 3 (Zielona)

tel. 172-20.

אנאנסען-פרייז:

מארגן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.
נאכן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.
פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגעווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד— 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

פעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינ-האלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוק די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס. פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז די פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטרא-ציע איז אפען בייטאג און ביינאכט אהן איבעררייס

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub.   Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.